

**El valencià en
l'ensenyament**

Informe 2016

STEPV

El valencià en l'ensenyament

Informe 2016

STEPV

1. Introducció	3
2. Objectius	4
3. Situació de l'ensenyament en valencià	5
3.1. La triple fragmentació del sistema educatiu valencià	6
Fragmentació entre etapes educatives	7
La ciutat de València.....	8
Fragmentació entre la xarxa pública i la privada.....	9
Fragmentació entre territoris	10
3.2. El creixement de l'alumnat escolaritzat en valencià	11
3.3. La catalogació dels llocs de treball en els centres educatius	12
3.4. L'ensenyament en valencià en les poblacions de més de 35.000 habitants	13
Les grans ciutats d'Alacant	16
Les grans ciutats de Castelló	16
Les grans ciutats de València	18
4. Valoració de la situació de l'ensenyament en valencià	20
5. Propostes del Sindicat	21
6. Ensenyament en valencià (i altres llengües) en les universitats públiques valencianes	23
<i>Versión en castellano</i>	29
<i>English version</i>	43

Fonts

- Anuario estadístico. Las cifras de la educación en España. Ministerio d'Educació.
- Dades bàsiques. Comunitat Valenciana (IVE, 2008).
- Dossiers del curs escolar. Conselleria d'Educació.
- *Els usos lingüístics a les universitats públiques valencianes* (AVL, 2011).
- *Enquesta sobre ús i coneixement del valencià 2015* (Conselleria d'Educació, 2016).
- Guia de centres (Web de la Conselleria d'Educació, cece.gva.es).
- Informes sobre l'ensenyament en valencià, STEPV (1999 a 2011).
- Institut Nacional d'Estadística (INE).
- *Libro Blanco de la Enseñanza Secundaria, 1998-2009* (Uned, 2010).
- *Llibre blanc de l'ús del valencià* (AVL, 2008).

Totes les dades d'aquest informe provenen de les fonts institucionals que se citen, a partir de les quals s'han elaborat els quadres i gràfics. STEPV agraeix les observacions que els lectors i les lectores puguen fer sobre els continguts d'aquest treball.

Elaboració de l'informe: Àrea de Publicacions d'STEPV.

Informe sobre les universitats públiques: Alfons Esteve i Gómez.

Edita: Àrea de Publicacions d'STEPV

Correcció lingüística: Antoni-Josep Soriano

Traducció a l'anglès: Kevin Costello

1. Introducció

En 2011, STEPV va publicar l'informe "De l'entrebanc a la involució" sobre l'estat del valencià en l'ensenyament. En aquell informe constatarem que, a pesar dels anys transcorreguts des de la promulgació de la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià (LUEV), els avanços cap a la normalització del valencià havien sigut desesperadament lents, malgrat l'existència en la societat d'una creixent demanda.

L'informe, a més, demostrava el desequilibri amb què s'aplica la llei en funció del territori, de la titularitat pública o privada dels centres, i el salt problemàtic entre etapes educatives. El sud del País Valencià, els centres privats i les darreres etapes educatives –ESO, batxillerat i cicles formatius– eren veritables forats negres que trencaven la continuïtat de l'aplicació de la llei.

Ara, en 2016, el Sindicat n'ha volgut actualitzar les conclusions, i no ha trobat bones notícies. En 2011, un 29% de l'alumnat rebia l'ensenyament en valencià. En 2014, segons el MEC, ho feia un 30%. Si formulàrem el modest objectiu d'arribar a un 50%, al ritme actual, amb un avanç del 0,25% anual, hi arribaríem en 2094.

La política d'entrebancs practicada pel govern del PP en els seus darrers anys ha sigut exitosa en el seu propòsit de laminar el valencià en l'ensenyament: el decret de plurilingüisme que desactivava allò que havia tingut un cert èxit en l'època anterior –els programes d'ensenyament en valencià i d'immersió–, el tancament d'unitats en valencià i la no autorització de noves, el nul·l interès a avançar en els cicles formatius i el batxillerat, i el foment de la xarxa privada –gens compromesa amb la llengua–, les retallades en ajudes a la normalització, o la reducció del nombre d'assessors i assessores han sigut totes accions de govern partidistes contra la llengua dels valencians.

La constitució d'un nou govern progressista arran les eleccions de 2015, compromés amb la causa de revitalitzar el vigor social de la llengua, és una finestra d'oportunitat que, de cap manera, podem desaproveitar. El govern valencià, amb un ampli suport de les organitzacions socials que hi estan implicades, ha d'actuar amb determinació per a generar una dinàmica de redreçament del valencià.

Fa cinc anys, el Sindicat subratllava el caràcter decisiu del moment per al futur de la llengua en l'àmbit educatiu. Ara ens hi juguem el futur de la llengua en tots els àmbits: en els territoris abandonats a la seua sort, en els àmbits de l'ensenyament privat i l'empresa privada –que es resisteixen a assumir la responsabilitat social que els correspon–, i en l'àmbit de la llengua, de la ciència, el coneixement i l'ocupabilitat.

La LUEV ha sigut un instrument inútil en la normalització del valencià i, en alguns casos, ha sigut l'instrument que ha impossibilitat que quasi tres generacions de valencianes i valencians aprengueren el valencià en el seu trànsit pel sistema educatiu. Continua sent dolorosament cert que "amb dificultat trobaríem una persona que s'haja pogut escolaritzar en valencià des dels 3 anys fins a acabar un cicle formatiu o una carrera universitària", com déiem en 2011. No podem demorar-nos ja més i ja no és temps de dubtes ni d'una prudència que esclerotitze el moviment. La normalització, com anar en bicicleta, suposa avançar constantment. L'alternativa, ja ho sabeu, és caure un bac.

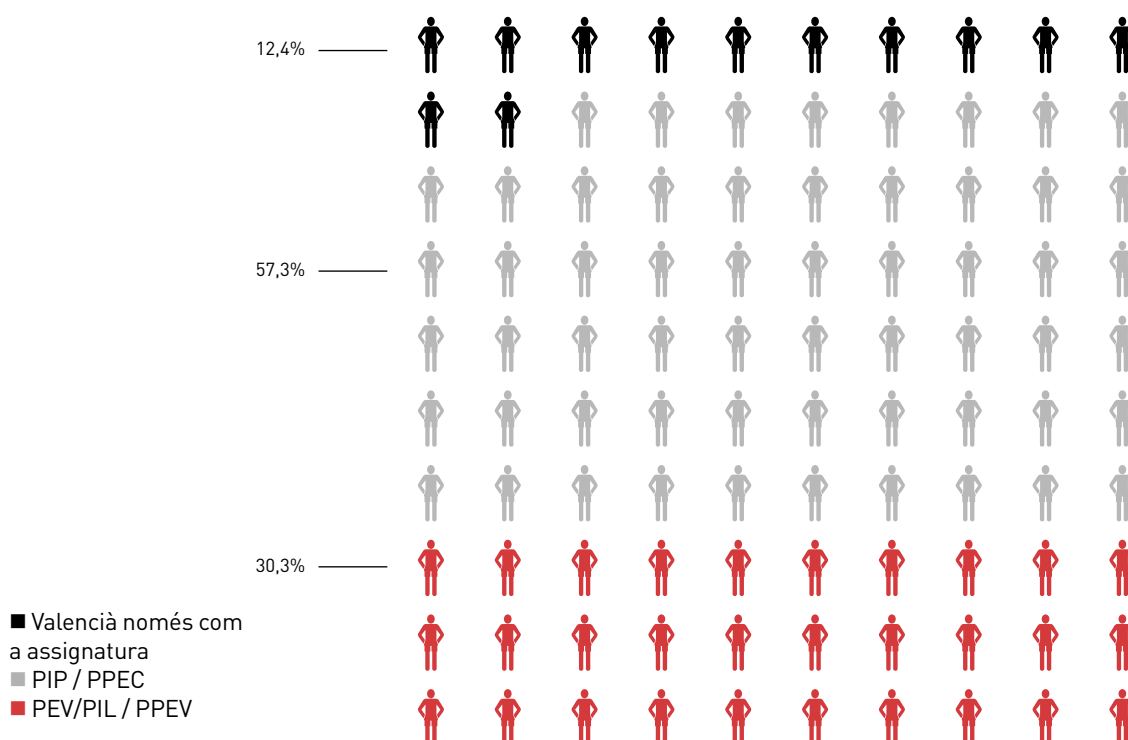
2. Objectius

Aquest informe es proposa:

- Unificar les dades oficials elaborades i/o fetes públiques des de diversos organismes i institucions, per poder tindre una visió rigorosa i el més completa possible del grau de compliment de la LUEV en el sistema educatiu valencià.
- Denunciar l'opacitat amb què l'administració valenciana ha tractat aquest tema. No coneixem ni un sol informe, ni una sola valoració rigorosa i completa, ni una sola avaluació feta per la conselleria d'Educació sobre el valencià en l'ensenyament en els darrers 34 anys. Mentrestant, s'han promogut frívolament canvis de legislació i d'organització del sistema educatiu, com el decret de plurilingüisme de 2012, sense compartir amb la comunitat educativa ni les dades, ni les anàlisis.
- Avaluar, a partir de l'anàlisi de les dades, la realitat objectiva del sistema per detectar-ne les mancances i desviacions. Traure'n conclusions que ens permeten entendre la situació i reorientar-la.
- Proposar les mesures i les accions que ens permeten avançar en els objectius que marca la llei. Intentar reconstruir el sistema educatiu i contindre l'actual situació de desigualtat i desequilibri.

Gràfic 1

■ **Alumnat en els diferents programes educatius**
Total del País Valencià

3. Situació de l'ensenyament en valencià

El sistema educatiu valencià s'ha caracteritzat des de la LUEV per l'existència de diferents programes d'educació bilingüe*: el programa d'incorporació progressiva (PIP), el programa d'immersió lingüística (PIL) i el programa d'ensenyament en valencià (PEV). El PIP té com a llengua base d'aprenentatge el castellà i inclou l'àrea de Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural en primària i dues àrees no lingüístiques en l'ESO en valencià. El PIL es caracteritza per tindre el valencià com a llengua vehicular en la major part d'àrees no lingüístiques. El PEV té el valencià com a llengua base d'aprenentatge. Però, a més, al territori de predomini lingüístic castellà l'alumnat pot sol·licitar l'exempció de l'assignatura de Valencià i l'aplicació dels programes d'educació bilingüe parteix de la voluntat prèviament manifestada per les famílies i de les possibilitats organitzatives del centre.

Des de 1998, hi ha hagut també intents, com ara el programa d'educació bilingüe enriquit (PEBE) per a la incorporació primerenca d'una llengua estrangera com a llengua vehicular des del primer cicle de primària.

Ara bé, el 2012 el govern del PP va publicar el Decret 127/2012 pel qual es regula el plurilingüisme en l'ensenyament no universitari, que estableix dos programes nous que substitueixen els anteriors: el programa plurilingüe d'ensenyament en valencià (PPEV), en què la llengua base per a l'ensenyament és el valencià, i el programa plurilingüe d'ensenyament en castellà (PPEC), en què la llengua base per a l'ensenyament és el castellà. Tots dos programes lingüístics es caracteritzen per l'ensenyament de continguts curriculars en valencià, en castellà i en anglés, encara que també poden incorporar altres llengües estrangeres.

Podem avançar ja que la implantació en l'etapa d'infantil d'aquests nous programes no ha tingut cap repercussió positiva per a l'ensenyament en valencià (*vegeu Quadre 1.1*).

Aquest decret de plurilingüisme atempta contra el valencià: desapareix la immersió lingüística, la possibilitat de cursar íntegrament els estudis en valencià, ja que els dos nous programes exigeixen la presència en el currículum d'àrees, matèries o mòduls impartits en valencià i en castellà, independentment de la llengua base del programa plurilingüe que s'aplique, de manera que almenys, a més de les àrees o matèries lingüístiques, se n'imparteix una més en la llengua que no és la base del programa. Això ha suposat un retrocés en l'ensenyament en valencià, amb l'excusa d'incorporar l'ensenyament en llengua estrangera però, a més, l'administració va plantejar un fals dilema que va obrir una batalla sense sentit: anglés contra valencià, castellà contra valencià. Es retalla i dificulta l'ensenyament en la llengua pròpia del País Valencià.

* En aquest informe, hem agrupat els diversos programes lingüístics que ara conviuen en les denominacions de la llengua vehicular que els justifica. Així, parlem d'ensenyament en valencià per a referir-nos als PEV, PIL i PPEV. I parlem d'ensenyament en castellà per a referir-nos al PIP i PPEC.

3.1. La triple fragmentació del sistema educatiu valencià

En 2016, no podem sinó repetir allò que déiem en 2011: “Una anàlisi de l'aplicació de la LUEV que abaste la totalitat del sistema educatiu, mostra la lentíssima aplicació de la llei i l'escàs creixement de l'alumnat en valencià. Així mateix, es fa evident que les polítiques que ha aplicat el govern valencià des de l'any 1995 han consolidat forts desequilibris entre els trams educatius, entre centres públics i privats, i entre territoris. Resumint: com més cap al sud del territori, menys valencià; com més edat té l'alumnat, menys valencià; com més ensenyament concertat, pagat amb diner públic, menys valencià. A hores d'ara podem concloure que el nostre sistema educatiu és un sistema fragmentat que, per tant, no compleix el propòsit d'anivellar desigualtats.

L'alumnat escolaritzat en programes d'ensenyament en valencià (PEV i PIL, més els nous PPEV), representa un 30,3% del total de l'alumnat, enfront del 29% de 2011; mentre que l'alumnat escolaritzat en els programes d'incorporació progressiva (PIP) i el programa plurilingüe en castellà (PPEC) representa el 69,7% (el 71% en 2011), un 57,3% en zones de predomini lingüístic valencià, i un 12,4% de les zones de predomini lingüístic castellà, en les quals el valencià només s'imparteix com a assignatura.

Quadre 1 ■ **Alumnat en els diferents programes educatius**
Per xarxa i per programa. Curs 2015/16. Dades: MEC.

	Assignatura valencià*	PIP/PPEC	PEV/PIL/PPEV
E. infantil	8,2	55,6	36,3
E. primària	12,2	50,7	37,1
E. especial	39,4	42,7	17,8
E. secundària obligatòria	11,5	56,1	32,4
Batxillerat	13,4	68,4	18,3
Batxillerat a distància	0,0	100,0	0,0
Cicles formatius d'FP	22,7	75,6	1,6
PQPI	11,6	82,9	5,5
TOTAL Pública + privada	12,4	57,3	30,3
<hr/>			
E. infantil	7,2	41,1	51,7
E. primària	13,5	36,0	50,4
E. especial	30,6	47,3	22,1
E. secundària obligatòria	13,0	41,3	45,7
Batxillerat	14,0	62,0	24,0
Batxillerat a distància	0,0	100,0	0,0
Cicles formatius d'FP	16,8	81,2	2,1
PQPI	10,4	83,7	6,0
TOTAL Pública	12,5	46,6	40,9
<hr/>			
E. infantil	9,9	80,8	9,4
E. primària	9,3	82,6	8,0
E. especial	74,8	24,5	0,7
E. secundària obligatòria	8,8	84,5	6,7
Batxillerat	11,4	88,6	0,0
Batxillerat a distància	-	-	-
Cicles formatius d'FP	44,2	55,8	0,0
PQPI	26,9	73,1	0,0
TOTAL Privada	12,2	80,8	7,0

* En les zones de predomini lingüístic del castellà, la llei permet que el valencià s'impartisca només com a assignatura.

- Tres de cada deu alumnes s'escolaritzen en programes d'ensenyament en valencià.
- Quasi sis de cada deu alumnes s'escolaritzen en programes que incorporen alguna assignatura en valencià.
- Poc més d'un alumne de cada deu només estudia el valencià com a assignatura.

Fragmentació entre etapes educatives

L'administració no només no assegura la continuïtat dels programes d'ensenyament en valencià entre les diferents etapes educatives, sinó que els fa desaparèixer a mesura que l'alumnat avança en la seua escolarització (vegeu Quadre 1 en pàg 6).

Un 36,3% de l'alumnat en infantil s'acull a programes d'ensenyament en valencià, un 37,1% en primària, i un 32,4% continua fent-ho en ESO. En batxillerat un 18,3% tindrà la sort i seguirà l'escolarització en valencià, mentre que només un 1,6% ho podrà fer en formació professional. L'educació especial només atén un 17,8% d'alumnat en valencià, el PQPI un 5,5% i no hi ha cap alumne en batxillerat a distància.

Per destacar un aspecte positiu de l'evolució, observem que l'alumnat que només cursa l'assignatura de valencià, baixa un 4,4% en els darrers cinc anys.

Mentre que en les etapes obligatòries la proporció d'alumnat que pot estudiar en valencià està per damunt de tres de cada deu, en passar al batxillerat només en quedarà un de cada deu, que desapareixerà finalment, i es convertirà en cap si tria cicles formatius. El camí no pot ser més decebedor. Com més edat té l'alumnat, més minven les seues oportunitats d'estudiar en valencià: de 3 a 0.

Quadre 1.1

■ Comparativa 2011/2016

Alumnat per etapes, programes i totaler etapes

	Assignatura valencià*		PIP/PPEC		PEV/PIL/PPEV	
	2011	2016	2011	2016	2011	2016
E. infantil	16,2	8,2	47,8	55,6	35,9	36,3
E. primària	13,7	12,2	53,0	50,7	33,3	37,1
E. especial	90,2	39,4	8,8	42,7	1,0	17,8
E. secundària obligatòria	14,0	11,5	58,6	56,1	27,3	32,4
Batxillerat	21,6	13,4	60,4	68,4	18,0	18,3
Cicles formatius d'FP	35,2	22,7	60,3	75,6	4,6	1,6
TOTAL Pública + privada	16,8	12,4	54,2	57,3	29,0	30,3

Gràfic 2

■ Alumnat que estudia en valencià

Per etapes

Infantil

Secundària

Primària

Batxillerat

La ciutat de València

València ciutat, amb 786.189 habitants segons el padró de 2015, representa quasi un 20% de la població resident en les zones de predomini lingüístic valencià, i és, també, el nucli més important de població escolaritzada. L'anàlisi de les xifres de la capital, que lidera tendències i dinàmiques socials que es projecten a la resta del país, és simptomàtica de l'estat de la qüestió. El que se'n desprén, tot i una lleu millora respecte a 2011, és summament preocupant. València es desvia 15 punts (era un 21% fa cinc anys) de la mitjana per a tot el sistema, que és d'un 30,3%.

- De 10 xiquetes i xiquets que comencen amb 3 anys, se'n escolaritzen en valencià 1,4, que arriben fins als 2 a l'ESO. En passar a batxillerat se'n perd 1; si opta per un cicle formatiu haurà de renunciar a la llengua.
- El percentatge sobre el total de l'alumnat escolaritzat en valencià cau 15 punts per a la capital del País Valencià. Això suposa una millora respecte al 2011, quan la diferència era de quasi 21 punts. Així i tot, el percentatge d'alumnat escolaritzat en valencià al llarg de tots els trams educatius arriba només al 9,8%: això són 17.250 alumnes d'un total de 131.821.

Quadre 2

■ Ciutat de València. Resum per trams educatius

En percentatge. Per etapes. Dades: Ajuntament de València.

	Sense dades	PIP/PPEC	PEV/PIL/PPEV
E. infantil	3,52	82,32	14,16
E. primària	0,00	81,68	22,43
E. secundària obligatòria	0,47	83,58	19,08
Batxillerat	2,08	89,17	9,82
Cicles formatius d'FP	0	100,00	0,00
TOTAL PÚBLICA + PRIVADA	1,07	85,85	15,24

Quadre 3

■ Ensenyament en valencià: comparativa entre el total del sistema educatiu i la ciutat de València

En percentatge. Per etapes. Programes PEV, PIL i PPEV. Dades: Ajuntament de València i Conselleria d'Educació

	Total sistema	C. de València	Diferència 2016	Diferència 2011
Infantil	36,30	14,16	-22,14	-21,11
Primària	37,10	22,43	-14,67	-16,25
ESO	32,40	19,08	-13,32	-14,38
Batx.	18,30	9,82	-8,48	-12,44
Cicles formatius	2,10	0	-2,1	-4,57
TOTAL	30,30	15,24	-15,06	-20,58

Quadre 4

■ Alumnat per trams educatius en la ciutat de València

Nombre d'alumnes i percentatge relatiu al total. Dades: Ajuntament de València.

	Total	PIP/PPEC	%	PEV/PIL/PPEV	%	Sense dades	%
Infantil	29.492	24.278	82,32	4.176	14,16	1.038	3,52
Primària	42.128	34.411	81,68	7.717	18,32	0	0,00
ESO	27.323	22.836	83,58	4.358	15,95	129	0,47
Batx.	11.412	10.176	89,17	999	8,75	237	2,08
Cicles formatius grau mitjà	8.789	8.789	100,00	0	0,00	0	0
Cicles formatius grau superior	12.677	12.677	100,00	0	0,00	0	0
TOTAL PÚBLICA + PRIVADA	131.821	113.167	85,85	17.250	13,09	1.404	1,07

Fragmentació entre la xarxa pública i la privada

La doble xarxa pública/privada per a l'ensenyament en valencià està totalment consolidada. Només un 6,5% (6,3% en 2011) de l'alumnat que estudia en valencià ho fa en la xarxa privada, enfront d'un 93,4% (93% en 2011) que ho fa en centres públics. És a dir, no arriba a un de cada deu que ho fa en la xarxa privada.

És un fet palés que la despesa pública destinada a finançar els ensenyaments en centres de titularitat privada a través del règim de concerts ha augmentat considerablement. Segons l'INE, des de 2000 fins a 2013, aquesta despesa ha crescut, de manera constant, al voltant d'un 161% al País Valencià.

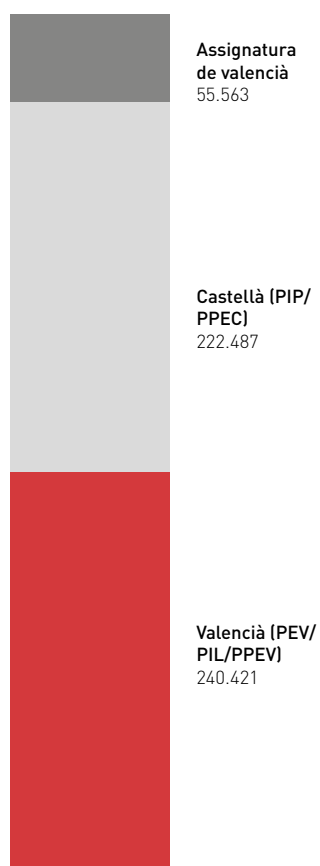
Amb el propòsit declarat per l'administració educativa del PP "d'equilibrar" l'oferta educativa privada i pública, el finançament a la concertada ha tingut un creixement significativament superior al que ha experimentat la despesa pública educativa.

En canvi, el percentatge d'alumnat escolaritzat en valencià en la totalitat de l'ensenyament no universitari augmenta en la pública i disminueix en la concertada. L'any 1998, el percentatge d'alumnat escolaritzat en valencià en la privada concertada era un 7,9%, mentre que en 2014 s'ha quedat en un 6,5%.*

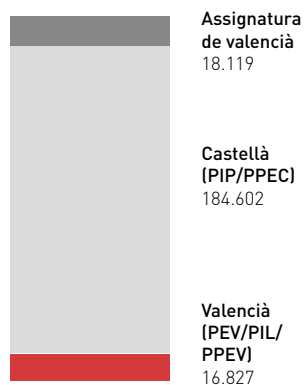
* El MEC publica els informes *Las cifras de la educación en España* amb dos anys de retard.

Gràfic 3

■ La xarxa pública

■ La xarxa privada

Quadre 5

■ Evolució alumnat pública/privada 1995-2015

Total alumnat del sistema educatiu. Règim no universitari. Dades: MEC.

CURS	TOTAL	XARXA PÚBLICA		XARXA PRIVADA	
		ALUMNAT	%	ALUMNAT	%
1995-96	741.104	518.546	69,97	222.558	30,03
1996-97	725.267	509.113	70,20	216.154	29,80
1997-98	710.294	497.975	70,11	212.319	29,89
1998-99	699.259	486.355	69,55	212.904	30,45
1999-00	684.279	474.399	69,33	209.880	30,67
2000-01	679.577	465.773	68,54	213.804	31,46
2001-02	681.967	462.749	67,86	219.218	32,14
2002-03	685.120	466.298	68,06	218.822	31,94
2003-04	697.506	475.966	68,24	221.540	31,76
2004-05	708.161	484.640	68,44	223.521	31,56
2005-06	715.757	492.433	68,80	223.324	31,20
2006-07	735.361	503.972	68,53	231.389	31,47
2007-08	758.792	518.029	68,27	240.763	31,73
2008-09	788.449	537.589	68,18	250.860	31,82
2009-10	796.889	539.927	67,75	256.962	32,25
2010-11	821.691	557.477	67,85	264.214	32,15
2011-12	839.531	571.011	68,02	268.520	31,98
2012-13	850.613	576.354	67,76	274.259	32,24
2013-14	858.469	578.280	67,36	280.189	32,64
2014-15	857.411	573.722	66,91	283.689	33,09

S'ha de tindre en compte que de cada 10 alumnes de tot el sistema educatiu valencià, menys de 7 s'escolaritzen en la xarxa pública i més de 3 ho fan en la privada. Això suposa que una quantitat important d'alumnat queda pràcticament al marge dels programes en valencià. L'alumnat escolaritzat en la xarxa privada concertada se situava en el 33% en el curs 2014-2015, d'un total de 857.411 alumnes. És a dir, la privada concertada, que rep fons públics per escolaritzar 283.689 alumnes, abandona una de les responsabilitats a què la compromet el marc legal del sistema educatiu, com és la de la promoció del valencià com a llengua de l'ensenyament.

- De cada 10 dels i les alumnes que s'escolaritzen en la xarxa privada concertada, només mig alumne ho faria en valencià; 7,5 s'escolaritzen en castellà, i 2 alumnes, ubicats en les zones de predomini lingüístic castellà, només estudien el valencià com a assignatura –sense que es conega ni una dada sobre el seguiment i el control social a què està compromesa la xarxa privada pel fet de rebre fons públics–. A més, l'alumnat escolaritzat en valencià per la xarxa privada s'ha reduït a la meitat, quan en el curs 1998 era quasi 1 alumne de cada 10. Podem concloure que el compromís amb el valencià de la xarxa concertada disminueix a mesura que n'augmenta el finançament públic.

Fragmentació entre territoris

La població valenciana es concentra majoritàriament en les demarcacions de València i Alacant i, a una gran distància, se situa la de Castelló. Pel que fa a l'alumnat, la distribució global de tot el sistema, segons dades del curs 2015/16, queda així:

- De cada 10 alumnes escolaritzats en tot el sistema, 5 s'ubiquen en la demarcació de València, quasi 4 en la d'Alacant i només 1 en la de Castelló.
- Dels 5 escolaritzats a València, 2 estudien en valencià, cosa que representa un 38,88% de l'alumnat en aquest territori. A Alacant, només un 9,31% ho fa en valencià. Castelló, amb una incidència mínima sobre la globalitat de l'alumnat, és la que escolaritza en valencià un major percentatge de la seua població, un 70%.
- Els i les alumnes escolaritzades a Castelló només són 81.468, mentre que València n'escolaritza 350.946 i Alacant, 231.923. Els 57.388 xiquets i xiquetes de les comarques de Castelló que enguany s'escolaritzen en valencià, si bé representen un percentatge alt respecte al seu territori, no deixen de ser ben poca cosa davant els 582.869 de la resta de territori.

Quadre 6

■ Alumnat per territoris i per programes educatius

Percentatges sobre el total de la població escolar. Curs 2015/16

	ALUMNAT	%	VALENCIÀ	%	CASTELLÀ	%
València	350.946	52,83	136.431	20,54	217.972	32,81
Alacant	231.923	34,91	61.864	9,31	173.063	26,05
Castelló	81.468	12,26	57.388	8,64	23.008	3,46
TOTAL	664.337	100	255.683	38,49	414.043	62,32

Quadre 7

■ Els programes lingüístics per territoris

Percentatges sobre la població escolar de cada territori. Curs 2015/16

	ALUMNAT	VALENCIÀ	%	CASTELLÀ	%
València	350.946	136.431	38,88	217.972	62,11
Alacant	231.923	61.864	26,67	173.063	74,62
Castelló	81.468	57.388	70,44	23.008	28,24
TOTAL	664.337				

En el Quadre 7 observem, a partir de la distribució de l'alumnat que estudia en valencià o castellà en cada territori, el desequilibri existent entre territoris. Mentre a Castelló un 70,4% de l'alumnat estudia en valencià, a Alacant ho fa només un 26,6%. Tanmateix, aquest alt percentatge d'alumnat escolaritzat en valencià a Castelló es tradueix només en poc més de 57.000 alumnes, un 8,64% de la població escolar del País Valencià (Quadre 6).

3.2. El creixement de l'alumnat escolaritzat en valencià

■ L'alumnat que s'escolaritza en valencià creix, però ho fa lentament: en vint anys el creixement ha sigut només d'un 28%. El curs 2010/11, el percentatge d'alumnat que estudiava en valencià representava un 29% sobre el total, mentre que en el curs 2015/16, la mitjana era del 38%, segons les dades de la Conselleria.

Quadre 8 ■ Evolució alumnat PEV/PIL/PPEV en 1995, 2010 i 2015

Total alumnat sistema educatiu règim no universitari. Dades: Conselleria d'Educació.

	1995/1996	% 1995	2010/2011	% 2010	2015/2016	% 2015
Valencià (PEV/PIL/PPEV)	74.277	10,27	222.236	29,05	257.248	38,45
Castellà (PIP/PPEC)	649.208	89,73	542.736	70,95	411.844	61,55
TOTAL ALUMNAT	723.485		764.972		669.069	

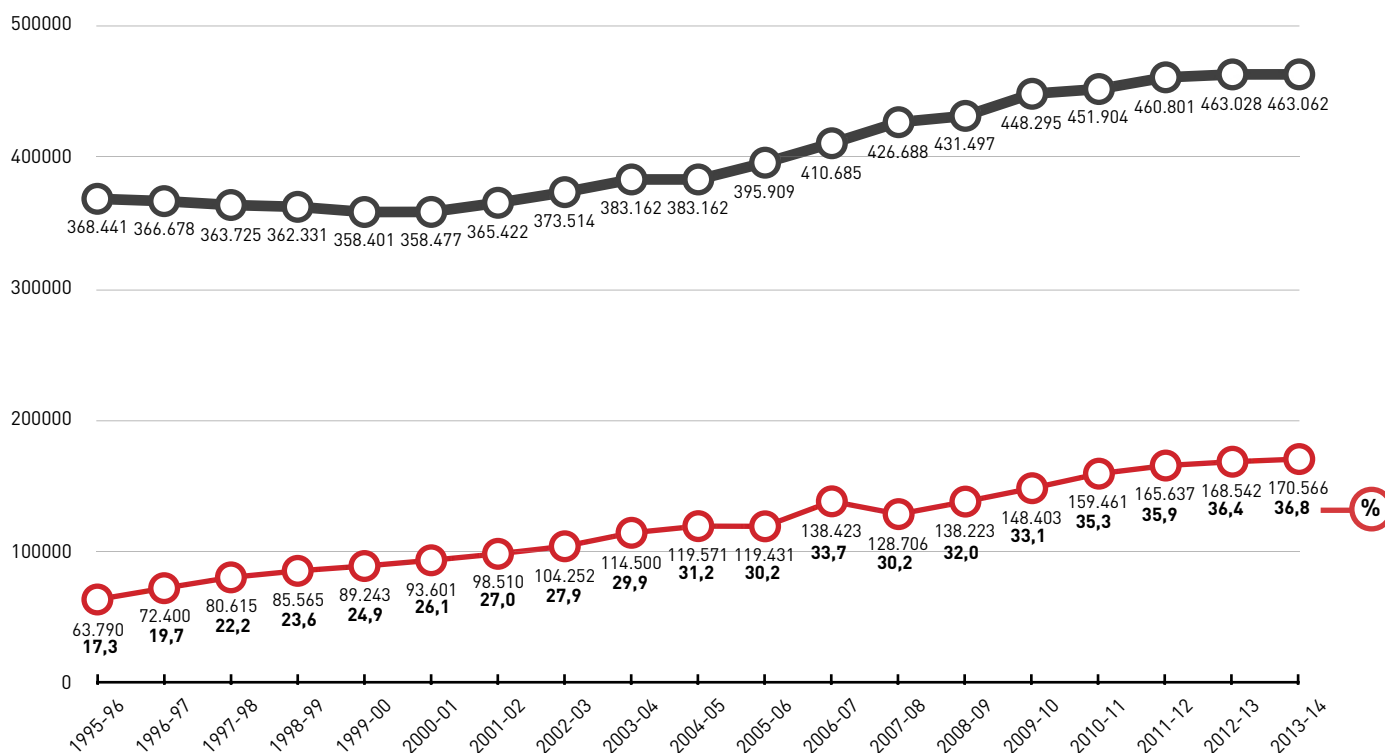
Quadre 9 ■ Alumnat PEV/PIL/PPEV en el curs 2015/2016

Total i percentatge. Dades: Conselleria d'Educació.

	INFANTIL/PRIMÀRIA	%	SECUNDÀRIA	%	BATXILLERAT	%
Qui estudia en valencià	180.554	40,93	65.176	34,52	11.518	29,39
Qui estudia en castellà	260.536	59,07	123.633	65,48	27.675	70,61
Població escolar	441.090		188.809		39.193	

Gràfic 4 ■ Evolució de l'alumnat d'infantil i primària (3-12 anys) de PEV/PIL/PPEV 1995-2014

Dades: MEC i Conselleria d'Educació. ● Castellà ● Valencià

* Entre las dades d'alumnat del MEC i la Conselleria d'Educació, sempre existeix una diferència important. S'ha de tindre en compte que les dades del MEC són definitives i les de la Conselleria són provisionals, perquè es publiquen a principi de curs.

3.3. La catalogació dels llocs de treball en els centres educatius

Es cataloguen en valencià els llocs de treball i es requereix que el professorat tinga els coneixements lingüístics adequats de les dues llengües, valencià i castellà, per tal de garantir els manaments de la LUEV i totes les normatives de desplegament, així com els objectius de les normatives educatives quant al coneixement de les dues llengües oficials en igualtat de condicions per part de l'alumnat.

En 1997 es van catalogar com a bilingües tots els llocs de treball dels col·legis públics d'infantil i primària, en ocasió de l'adscripció del professorat del cos de mestres als nous llocs de treball resultants de l'aplicació del nou sistema educatiu ordenat per la LOGSE.

En l'acord de plantilles de secundària de 1999, signat per la totalitat dels sindicats de la Mesa sectorial d'Educació, la Conselleria es va comprometre a catalogar els llocs de treball de secundària, fet que no va tindre lloc fins a la publicació de l'Ordre 90/2013.

Des de 2002, el professorat que ha entrat al sistema educatiu per concurs-oposició ho ha fet **amb el requisit lingüístic**. El Decret 62/2002 estableix l'acreditació dels coneixements lingüístics dels dos idiomes cooficials per a l'accés i la provisió de llocs en la funció pública docent no universitària. Per tant, a partir d'aquest moment en les convocatòries d'oposicions cal **acreditar "un coneixement adequat"** d'ambdues llengües.

La catalogació dels llocs de secundària ha de garantir **la continuïtat de l'ensenyament en valencià** de milers d'alumnes de primària en accedir a l'ensenyament secundari. En els darrers anys més de 90.000 alumnes no han pogut fer-ho.

L'Ordre 90/2013 cataloga en valencià tots els llocs de treball del cos de mestres, professorat tècnic de formació professional, professorat i catedràtics d'ensenyament secundari en centres docents públics; els llocs de funcionaris del cos d'inspectors d'educació i els funcionaris del cos d'inspectors al servei de l'administració educativa, i els llocs de treball en serveis o unitats de suport escolar i educatiu públics.

Des del 9 de novembre de 2013 **estan catalogats tots els llocs de treball contemplats en l'ordre**. Ara bé, fins a l'1 de setembre de 2017 no tindrà efectes reals la catalogació de llocs.

Quant al professorat, les darreres dades sobre la capacitació demostren que **la majoria del professorat**, tant funcionari de carrera com interí, **té la capacitació lingüística** requerida per a atendre la demanda d'ensenyament en valencià. Així i tot la Conselleria hauria de fer un esforç per a formar en valencià el professorat que encara no té la titulació requerida.

Queden pendents de catalogació els llocs de treball dels ensenyaments artístics: conservatoris elementals, professionals i superiors de música i dansa, escoles d'art i superiors de disseny i ceràmica i escola superior d'art dramàtic. Actualment, doncs, la continuïtat de l'ensenyament en valencià de l'alumnat que vol cursar ensenyaments artístics no és possible. L'administració hauria d'assegurar l'ensenyament en valencià de l'alumnat en tots els ensenyaments.

3.4. L'ensenyament en valencià en les poblacions de més de 35.000 habitants

Dels poc menys de 5 milions d'habitants del País Valencià –4.980.689 habitants, segons el padró de 2015–, les poblacions amb més de 35.000 habitants representen el 44,9% –2.239.215 habitants– de la població del país. La importància, per tant, del pes demogràfic d'aquestes ciutats és un índex i un símptoma de les dificultats que troba la llengua per a assentar-se com a vehicle normal del coneixement i la comunicació. A més, els nuclis de població exerceixen un efecte gravitacional de dinàmiques i estratègies socials sobre tot el territori del qual són referent.

Quadre 10 ■ Comparativa d'alumnat en infantil i batxillerat en les ciutats de més de 35.000 h.
Xarxes pública i privada. Curs 2015/2016. Dades: Conselleria d'Educació i padró municipal.

	INFANTIL						BATXILLERAT				
	Valencià			Castellà			Valencià			Castellà	
Habitants	Alumnat	%	Alumnat	%	Total	Alumnat	%	Alumnat	%	Total	
València	786.189	3.400	18,34	15.134	81,66	18.534	1.001	9,13	9.967	90,87	10.968
Alacant	328.648	1.074	12,16	7.757	87,84	8.831	0	0,00	5.027	100,00	5.027
Elx	227.312	1.663	28,36	4.200	71,64	5.863	95	3,81	2.398	96,19	2.493
Castelló	171.669	3.023	66,12	1.549	33,88	4.572	521	19,19	2.194	80,81	2.715
Torrent	80.107	872	35,23	1.603	64,77	2.475	109	10,40	939	89,60	1.048
Gandia	75.514	1.193	64,45	658	35,55	1.851	14	1,50	919	98,50	933
Benidorm	69.045	568	38,69	900	61,31	1.468	0	0,00	777	100,00	777
Paterna	67.340	409	23,21	1.353	76,79	1.762	0	0,00	458	100,00	458
Sagunt	64.944	319	48,78	335	51,22	654	158	30,44	361	69,56	519
Alcoi	59.567	594	34,06	1.150	65,94	1.744	113	13,28	738	86,72	851
S. Vicent del R.	56.302	373	21,21	1.386	78,79	1.759	139	15,80	741	84,20	880
Vila-real	50.580	1.196	83,40	238	16,60	1.434	397	46,16	463	53,84	860
Alzira	44.554	574	52,47	520	47,53	1.094	150	24,39	465	75,61	615
Mislata	43.320	556	53,26	488	46,74	1.044	0	0,00	408	100,00	408
Dénia	41.553	607	57,48	449	42,52	1.056	140	20,32	549	79,68	689
Burjassot	37.546	155	15,88	821	84,12	976	50	23,04	167	76,96	217
Ontinyent	35.621	339	34,42	646	65,58	985	142	21,26	526	78,74	668

Si considerem les etapes d'infantil i del batxillerat, les etapes que indiquen l'entrada i l'eixida en l'ensenyament no universitari, podem fer-nos una idea del trànsit de la llengua a través del sistema educatiu. Segons les dades, de les 17 ciutats valencianes amb més de 35.000 habitants, només 6 tenen més alumnat en valencià que en castellà en infantil: 2 a Castelló (Castelló i Vila-real), 3 a València (Alzira, Gandia i Mislata) i 1 a Alacant (Dénia). En batxillerat no n'hi ha cap, i només Vila-real sembla resistir l'embranchada, amb un 46,1%. Hi segueix Sagunt, amb un 30,4%.

A les ciutats de més de 35.000 habitants la mitjana d'alumnat que estudia en valencià en infantil és del 40,4%. Hi ha 10 poblacions per sota d'aquesta xifra: cinc a València (València, Paterna, Burjassot, Torrent i Ontinyent) i 5 a Alacant (Alacant, Elx, Benidorm, Alcoi i Sant Vicent del Raspeig). En batxillerat, amb un percentatge global del 14%, hi ha 5 poblacions que tenen menys alumnat en valencià respecte a la mitjana del País Valencià (Alcoi, València, Elx, Torrent i Gandia) i 5 més que no en tenen gens (Alacant, Paterna, Benidorm i Mislata).

Quadre 11 ■ Xarxa pública: alumnat en infantil i batxillerat en les ciutats de més de 35.000 h.
Per programes lingüístics. Curs 2015/2016. Dades: Conselleria d'Educació i padró municipal.

	INFANTIL					BATXILLERAT				
	València	%	Castellà	%	Total	València	%	Castellà	%	Total
València	2.968	39,95	4.462	60,05	7.430	1.001	9,13	9.967	90,87	10968
Alacant	986	20,25	3.882	79,75	4.868	0	0,00	3.494	100,00	3494
Elx	1.662	33,29	3.330	66,71	4.992	95	3,81	2.398	96,19	2493
Castelló	2.933	89,61	340	10,39	3.273	521	19,19	2.194	80,81	2715
Torrent	717	54,20	606	45,80	1.323	109	16,67	545	83,33	654
Gandia	761	91,25	73	8,75	834	14	2,59	527	97,41	541
Benidorm	568	43,29	744	56,71	1.312	0	0,00	777	100,00	777
Paterna	407	46,73	464	53,27	871	0	0,00	194	100,00	194
Sagunt	314	79,09	83	20,91	397	158	37,62	262	62,38	420
Alcoi	528	91,83	47	8,17	575	113	17,55	531	82,45	644
S. Vicent del Raspeig.	373	23,56	1.210	76,44	1.583	139	15,80	741	84,20	880
Vila-real	1.062	100,00	0	0,00	1.062	397	53,72	342	46,28	739
Alzira	572	81,37	131	18,63	703	150	29,94	351	70,06	501
Mislata	556	70,47	233	29,53	789	0	0,00	288	100,00	288
Dénia	378	63,42	218	36,58	596	140	20,32	549	79,68	689
Burjassot	155	39,34	239	60,66	394	50	37,59	83	62,41	133
Ontinyent	338	62,36	204	37,64	542	142	31,07	315	68,93	457

Quadre 12 ■ Xarxa privada: alumnat en infantil i batxillerat en les ciutats de més de 35.000 h.
Per programes lingüístics. Curs 2015/2016. Dades: Conselleria d'Educació i padró municipal.

	INFANTIL					BATXILLERAT				
	València	%	Castellà	%	Total	València	%	Castellà	%	Total
València	432	3,89	10.672	96,11	11.104	0	0,00	5.229	100,00	5.229
Alacant	88	2,22	3.875	97,78	3.963	0	0,00	1.533	100,00	1.533
Elx	0	0,00	870	100,00	870	0	0,00	352	100,00	352
Castelló	90	6,93	1.209	93,07	1.299	0	0,00	583	100,00	583
Torrent	155	13,45	997	86,55	1.152	0	0,00	394	100,00	394
Gandia	432	42,48	585	57,52	1.017	0	0,00	392	100,00	392
Benidorm	0	0,00	156	100,00	156	0	0,00	0	0,00	0
Paterna	0	0,00	864	100,00	864	0	0,00	264	100,00	264
Sagunt	0	0,00	252	100,00	252	0	0,00	99	100,00	99
Alcoi	66	5,65	1.103	94,35	1.169	0	0,00	1.747	100,00	1.747
S. Vicent del Raspeig	0	0,00	176	100,00	176	0	0,00	0	0,00	0
Vila-real	134	36,02	238	63,98	372	0	0,00	121	100,00	121
Alzira	0	0,00	389	100,00	389	0	0,00	114	100,00	114
Mislata	0	0,00	255	100,00	255	0	0,00	120	100,00	120
Dénia	229	51,23	218	48,77	447	0	0,00	0	0,00	0
Burjassot	0	0,00	528	100,00	528	0	0,00	84	100,00	84
Ontinyent	0	0,00	442	100,00	442	0	0,00	211	100,00	211

Per titularitat del centre, es constata novament el desequilibri de l'oferta entre la pública i la privada. Mentre que en totes les poblacions sempre hi ha oferta pública en infantil de grups en valencià, en la privada no. En infantil, hi ha 9 poblacions, de les 17 estudiades, que no ofereixen cap grup en valencià en els centres concertats: 6 a València (Sagunt, Paterna, Mislata, Alzira, Burjassot i Ontinyent) i 3 a Alacant (Elx, Benidorm i Sant Vicent del Raspeig). És remarcable que a Dénia, Gandia i, en menor mesura, Vila-real, la xarxa privada manté un nivell d'escolarització en valencià, en l'etapa d'infantil comparable al de la xarxa pública. I, a vegades, supera el nivell de llocs tan emblemàtics com la ciutat de València, el Cap i Casal.

En batxillerat, no hi ha cap centre concertat que tinga oferta d'ensenyament en valencià per a les ciutats estudiades. Punt. En un context en què la xarxa concertada reivindica els seus valors enfront de la xarxa pública, aquestes xifres semblen indicatives del seu grau de compromís amb una societat que les sosté i finança.

L'alumnat escolaritzat en valencià en els centres públics d'aquestes poblacions arriba al 48,4% en infantil i al 11,3% en batxillerat, mentre que en els centres concertats, només al 6,6% i al 0%, respectivament.

Per etapes, també s'observa un augment de l'alumnat en valencià en infantil respecte a l'informe de 2011, i això no cal dir que és indicatiu del fet que hi ha una demanda creixent d'ensenyament en valencià. Aquesta demanda social es va frustrant a mida que l'alumnat avança en les diferents etapes del sistema educatiu, si ens desplacem del nord al sud, i si ens traslladem de la xarxa pública a la privada.

Quant als territoris, a Alacant, l'estudi de les principals ciutats mostra el creixement, però també la desatenció. Les dues ciutats més importants del País Valencià, després de València, estan situades en les comarques del sud: Alacant i Elx. La seua situació es troba sota mínims pel que fa l'ensenyament en valencià.

Es manté, per tant, el triple desequilibri que s'observa per a tot el sistema entre pública i privada, entre territoris i entre etapes.

Les constants de l'anàlisi les podem resumir en:

- La planificació del creixement de grups no existeix: cada ciutat té el seu propi percentatge. No hi ha un paral·lelisme entre l'ús social del valencià i l'oferta en ensenyament (casos com Alcoi, Ontinyent, Alzira o Dénia, per exemple).
- La constant, però, mostra que en arribar a les darreres etapes s'ha perdut alumnat en valencià. Això esdevé dramàtic quan arribem al batxillerat.
- La xarxa privada no assumeix la part que li correspon, llevat de casos excepcionals, sobretot en les grans ciutats.

LES GRANS CIUTATS D'ALACANT

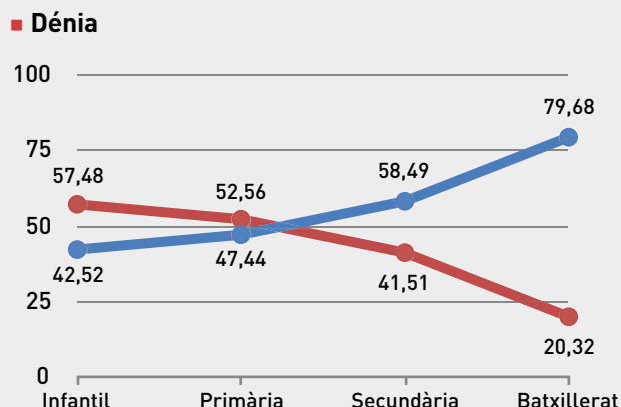
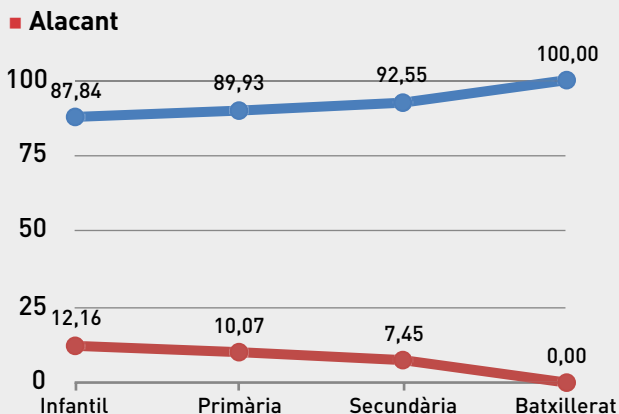
Cinc de les ciutats amb més de 35.000 habitants es troben a Alacant, entre les quals hi ha la segona i la tercera capitals del País Valencià quant a nombre d'habitants: Alacant i Elx. Les cinc es troben en territori valencianoparlant i, com és constant en quasi totes

- Castellà
- Valencià

DADES DE LA XARXA PÚBLICA I PRIVADA.

aquestes, la situació del valencià en l'ensenyament està sota mínims, amb una presència testimonial en les etapes d'infantil i primària. A partir d'ací, avancen cap al no-res, que culmina amb l'extinció del valencià com a llengua de l'ensenyament en arribar al batxillerat.

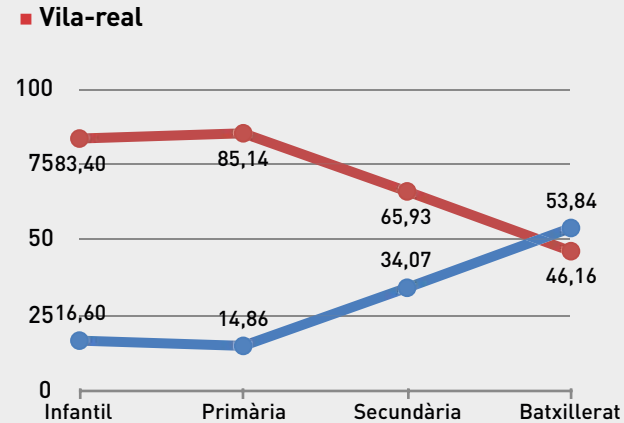
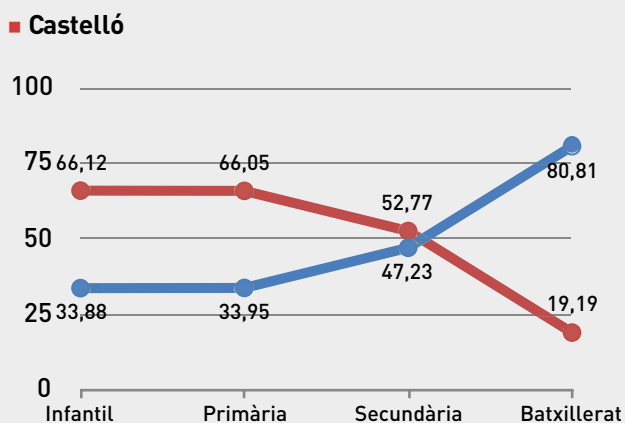
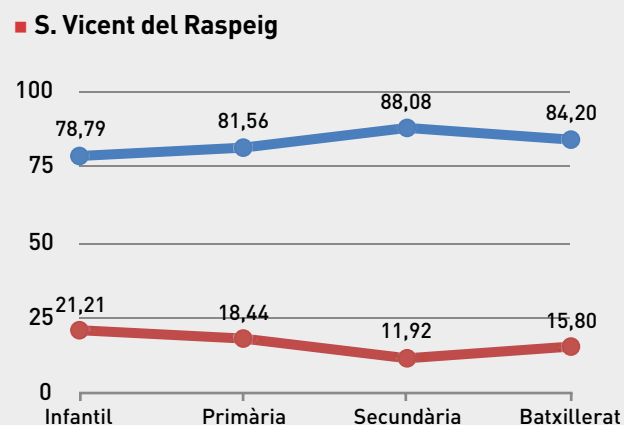
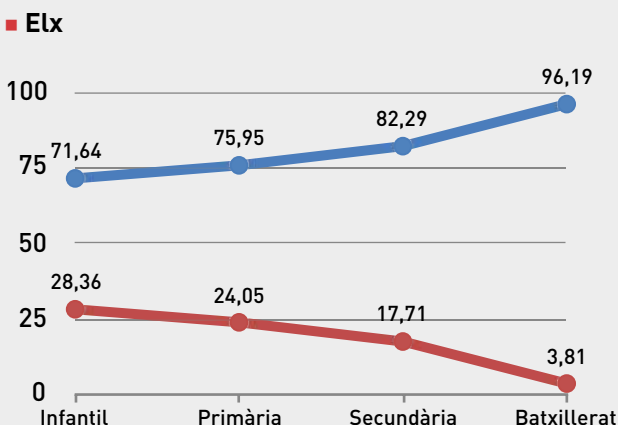
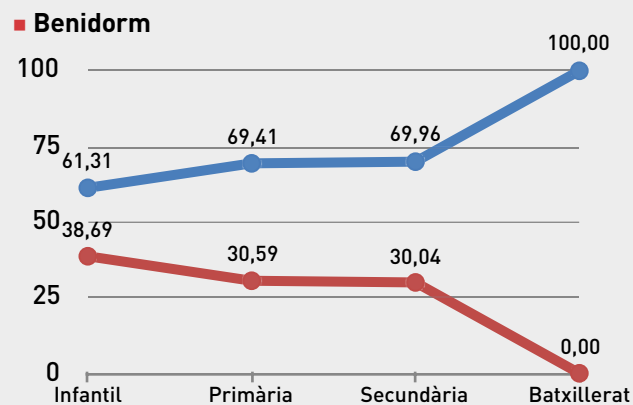
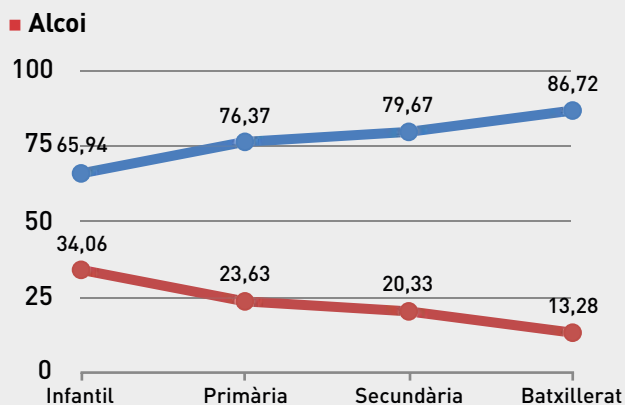
LES GRANS CIUTATS DE CASTELLÓ

Castelló és el territori del País amb un grau més alt de normalitat. El valencià és la llengua majoritària de l'ensenyament en les ciutats amb més de 35.000 habitants, Vila-real i Castelló, almenys fins a l'ESO. No obstant això, tampoc pot evitar el tomb que suposa el batxillerat on, com en la resta del País Valencià, torna a predominar l'ensenyament en castellà. Així i tot, a Vila-real encara es manté un cert equilibri entre les dues llengües. No passa això a Castelló, que segueix el camí de les altres grans ciutats, amb una presència quasi testimonial en el batxillerat.

Destaquem, per motius oposats, la situació en ciutats com Alcoi i Dénia: la capital de l'Alcoià, una de les comarques emblemàtiques del país, segueix el ritme de desvalencianització en totes les etapes, fins a arribar a un testimonial 13,2% d'alumnat que estudia el batxillerat en valencià. Dénia, que és

una de les excepcions quant a l'equilibri entre les xarxes privada i pública, manté un nivell prou digne en les etapes obligatòries, però no s'escapa de la desfeta quan arribem al batxillerat, amb només un 20,3% de l'alumnat que pot estudiar en valencià.

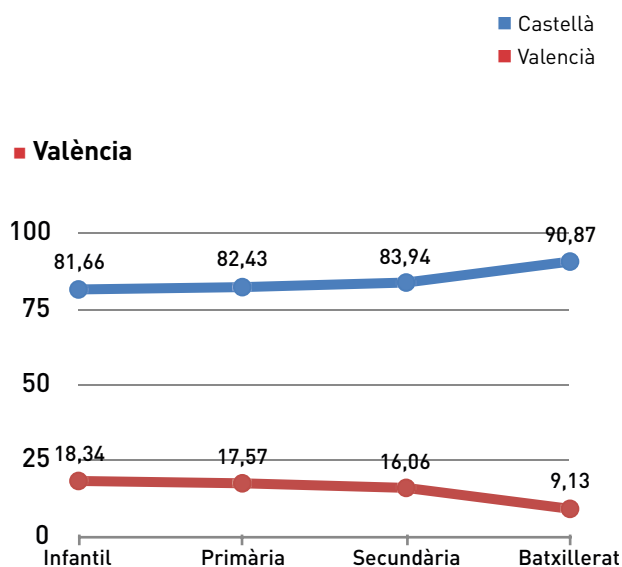

LES GRANS CIUTATS DE VALÈNCIA

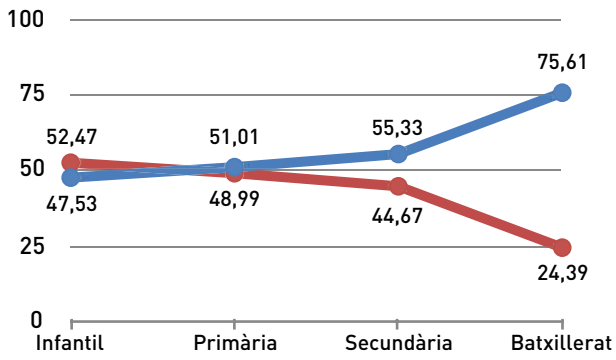
La demarcació de València exemplifica, com cap altra, les paradoxes de l'absència de sistema i de planificació en l'extensió del valencià en l'ensenyament en aquests quasi 35 anys de LUEV. Tenim un Cap i Casal que mostra unes magnituds i tendència a l'abandonament progressiu de la llengua semblants a les de les capitals del sud. Al costat, hi ha els casos d'Alzira o Sagunt, amb nivells digníssims d'escolarització en valencià fins a arribar al batxillerat, o els de Mislata i Gandia, que pateixen un tall radical, i difícilment comprensible, en el pas de la secundària obligatòria al batxillerat. Sembla que la sort del valencià en l'ensenyament en els diferents territoris depén, sobretot, del compromís i la determinació d'unes comunitats

educatives –pares i mares, alumnat i professorat–. L'embranchida d'aquest compromís arriba fins a la secundària, en el millor dels casos, i perd bona part de la seua força quan arriba, de nou, al batxillerat.

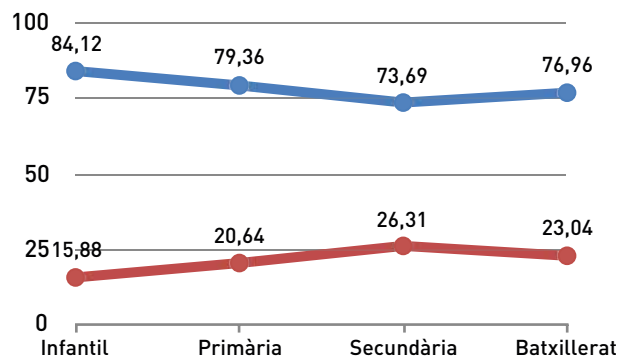
El cas de la capital del País Valencià és especialment lamentable, com a espill en el qual es miren tots els territoris. I en la capital no és un factor menor l'impacte d'una àmplia oferta de concerts educatius, poc o gens compromesos amb la llengua dels i les valencianes. Un exemple de la debilitat de l'oferta d'ensenyament en valencià és el centre històric, on només hi ha una escola pública, amb una única línia en valencià.

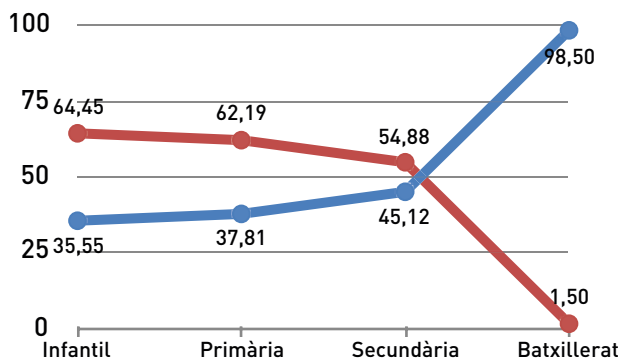
■ Alzira

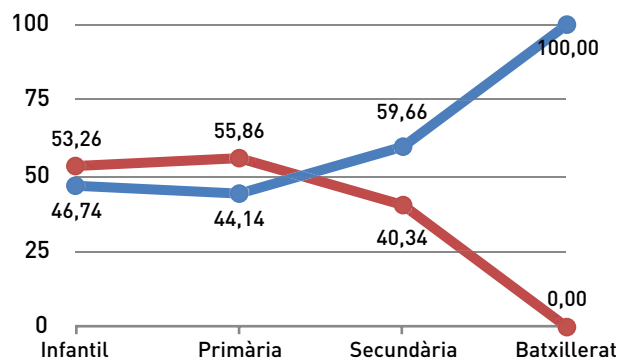
■ Burjassot

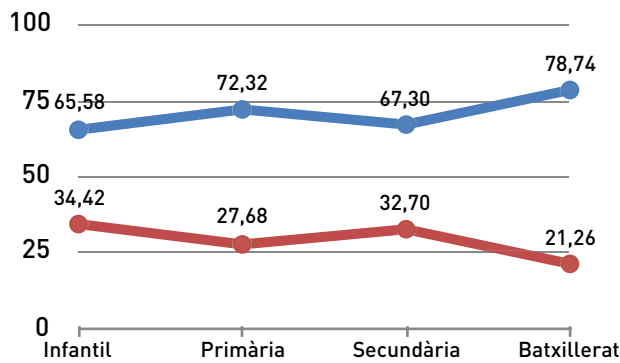
■ Gandia

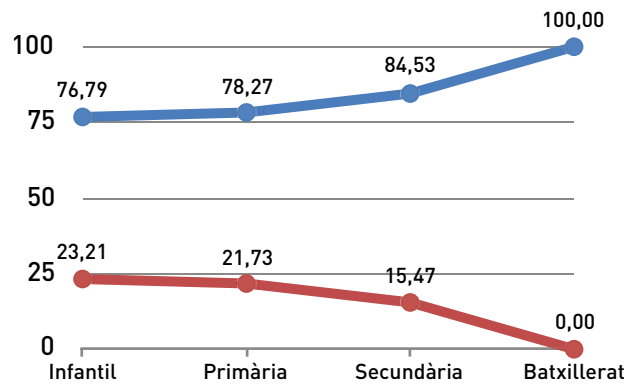
■ Mislata

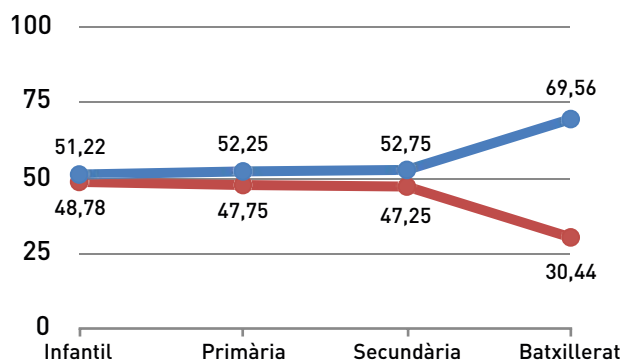
■ Ontinyent

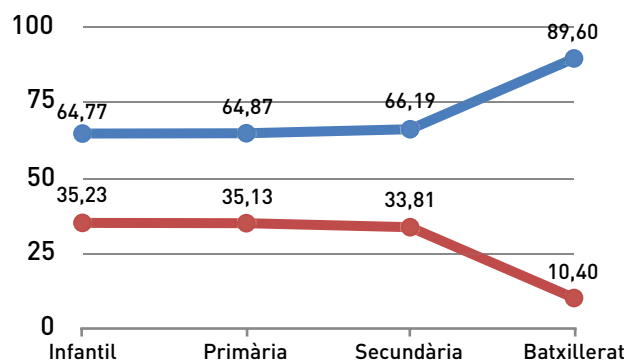
■ Paterna

■ Sagunt

■ Torrent

4. Valoració de la situació de l'ensenyament en valencià

L'administració valenciana no ha assumit la responsabilitat d'ordenar el desplegament de la llei

Durant els últims anys, tot i que el creixement del valencià ha sigut continuat, també ha sigut lentíssim. En 2011 un 29% de l'alumnat rebia l'ensenyament en valencià i, cinc anys després, només ho fa un 38%. Això és degut a la feblesa del compromís del govern del Partit Popular en l'extensió del valencià en el sistema educatiu.

L'opacitat de l'administració sobre els resultats i l'aplicació de la llei ha sigut obstinada. Sense dades, sense valoracions, sense consens, sense planificació ni temporització, l'anterior administració del PP va plantejar un fals dilema i semblava interessada a obrir una batalla sense sentit: anglés contra valencià, castellà contra valencià.

No ha existit continuïtat, ni previsió. Sense un objectiu a curt i llarg termini conegut i compartit per la comunitat educativa, sense planificació per a aconseguir-ho, hem arribat on hem arribat gràcies al compromís, la bona voluntat i l'esforç dels centres, les famílies i el professorat. També en les zones de predomini lingüístic castellà.

Però el creixement, lent i desequilibrat, corre perill de detindre's i fins i tot de començar a involucionar. L'alumnat que s'escolaritza en valencià creix, però ho fa molt lentament: en vint anys el creixement ha sigut d'un 28% (del 10,2% al 38,4%).

Un model plurilingüe efectiu, que garantisca el domini efectiu de les dues llengües oficials

Les il·lusions i el compromís de tanta gent: professorat, alumnat, assessores i assessors, personal tècnic, ajuntaments, associacions cíviqes, sindicats, partits polítics, i tots els esforços invertits a fer possible un avanç significatiu en l'aprenentatge i l'ús del valencià, corren el risc d'entrar en fase de regressió.

Necessitem un model de plurilingüisme efectiu, que garantisca el domini en igualtat de condicions de les dues llengües oficials, així com el coneixement d'una tercera llengua. STEPV continuarà treballant per la normalització del valencià en el sistema educatiu i en la societat en general per la qual cosa cal generalitzar els programes d'ensenyament en valencià i disposar de mitjans de comunicació en la nostra llengua.

En aquest país, una societat moderna on el plurilingüisme és un fet que suma, incorpora i crea oportunitats laborals i econòmiques, la vertebració social i territorial s'ha de fer prenent com a base una llengua, la pròpia, respectant la llengua familiar de cada ciutadà. Així és sentit per la mateixa societat, com demostra l'increment continu de demanda d'ensenyament en valencià.

El plurilingüisme és un fet que suma, incorpora i crea oportunitats laborals i econòmiques

Haurem d'exigir al nou govern el compromís amb la revitalització del vigor social del valencià per redreçar la situació de la llengua. Ara ens hi juguem el futur de la llengua en tots els àmbits. La normalització ha d'avançar i no podem demorar-nos més.

5. Propostes del Sindicat

Consolidar i estendre el valencià en secundària, batxillerat i cicles formatius

El valencià, llengua pròpia i cooficial del País Valencià, segons l'Estatut d'Autonomia i la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià, no rep la protecció que la llei li reserva, ni l'impuls institucional global i sostingut a favor de la seua extensió i del seu ús.

Qui ha governat des de fa anys amb majories absolutes no només no ha impulsat l'ús del valencià en l'ensenyament i en altres àmbits socials, sinó que n'ha obstaculitzat l'extensió. Així, ha sigut necessari que el compliment de la llei s'exigira des de tots els àmbits i racons, i ha necessitat el compromís del professorat, pares i mares, personal de l'administració i els serveis (PAS), clautrestes, juntes de personal, consells escolars, etc. Una part de la societat valenciana ha hagut d'exigir dia a dia de l'administració el respecte a un dret i el compliment d'una llei.

L'anterior govern del PP, més partidari del monolingüisme –castellà– que del bilingüisme –valencià/castellà– de la LUEV, es va proclamar ferm defensor del plurilingüisme, però d'un model plurilingüe en què la introducció de les altres llengües en el sistema educatiu s'ha fet en detriment del valencià. El decret de plurilingüisme partia de la premissa falsa que el valencià i el castellà estan en igualtat de condicions, i no plantejava el model adequat per a donar compliment als objectius educatius del nostre ordenament legal. Tampoc partia del coneixement pedagògic contrastat per a situacions lingüístiques semblants a la nostra. Per això, cal retirar-lo i encetar la negociació a partir dels elements aportats per totes les parts que hi intervenen.

Planificar un major equilibri territorial i entre les xarxes pública i privada

Per a modificar l'actual model d'ensenyament plurilingüe cal fer una anàlisi de la situació a què s'ha arribat des que ve aplicant-se la LUEV. No cal dir que aquesta llei, de 1983, és obsoleta i no respon a les necessitats de la societat valenciana actual. Cal una nova llei –d'igualtat lingüística– que garantisca, no només en l'àmbit educatiu, sinó en el conjunt de la societat valenciana, situar la nostra llengua en igualtat de condicions que el castellà.

Qualsevol pla plurilingüe aplicat al nostre sistema educatiu ha de tindre com a punt de partida que l'alumnat valencià, en primer lloc, aconseguisca l'objectiu de la LUEV: dominar el valencià en igualtat de condicions respecte al castellà.

Ara mateix, el sistema d'educació públic no sols no actua com a garantia d'igualtat d'oportunitats de l'alumnat, sinó que en facilita la discriminació per qüestió de llengua, i consolida un sistema fracturat i discontinu.

STEPV considera imprescindible plantejar les **accions** següents:

Convertir el valencià en el nucli configurador del currículum lingüístic i acadèmic, i llengua d'integració i cohesió de la comunitat educativa

- Convertir el valencià en el nucli configurador del currículum lingüístic i acadèmic, i llengua d'integració i cohesió de la comunitat educativa, normalitzar el seu ús en el funcionament administratiu, acadèmic i social, i irradiar aquest ús normal envers l'entorn del centre.
- Proporcionar als alumnes i les alumnes una competència plurilingüe que comprega el domini profund i equipotent de les dues llengües cooficials, el domini funcional de dues llengües estrangeres i el contacte enriquidor amb les llengües i cultures no curriculars però pròpies d'una part de l'alumnat.
- Accelerar l'increment de l'ensenyament en valencià, cosa que demana una revisió dels programes, per a tot el sistema: els objectius de coneixement igualitari d'ambdues llengües oficials només s'aconsegueixen amb els programes d'ensenyament en valencià.

Cal que el sector privat, finançat amb diners públics, assumisca el que li correspon, i es responsabilitze del seu pes demogràfic i territorial

- Consolidar i estendre l'ensenyament en valencià en secundària, batxillerat i cicles formatius.
- Distribuir de manera equilibrada els esforços entre les xarxes pública i privada. Cal que el sector privat, finançat amb diners públics, assumisca el que li correspon, i es responsabilitze del seu pes demogràfic i territorial. Sense l'ensenyament privat concertat, ara per ara, no es poden produir avanços significatius en les àrees urbanes.
- Avançar cap a un major equilibri territorial: la diferència en l'extensió dels programes d'ensenyament en valencià entre Castelló i Alacant demana una planificació d'objectius que supere la voluntarietat.
- Garantir que als territoris de predomini lingüístic castellà tot l'estudiantat curse l'assignatura de valencià sense més excepcions que les que s'apliquen per a eximir de castellà, i preveure una presència ascendent d'assignatures en valencià a mesura que s'avança amb l'edat i els cursos.
- Atendre la demanda d'ensenyament en valencià allà on es produísca, sobretot en els trams inicials d'infantil, però també en ESO, batxillerat, cicles formatius o universitat.
- Iniciar una planificació per a la catalogació dels llocs de treball pendents: els de les escoles oficials d'idiomes i els dels ensenyaments artístics (conservatoris elementals, professionals i superiors de música i dansa, escoles d'art i superiors de disseny i ceràmica, i escola superior d'art dramàtic).
- Dissenyar un sistema adequat per al seguiment i l'avaluació dels programes.

6. Ensenyament en valencià (i en altres llengües) en les universitats públiques valencianes

Un context molt desigual i heterogeni

Per entendre bé els resultats de l'ensenyament en valencià, i també en altres llengües, en les universitats públiques valencianes, caldrà partir del marc en què això ocorre i remarcar ben clarament un tret fonamental del món universitari valencià: la seua profunda heterogeneïtat. Unes poques dades faran veure fins a quin punt ho és. D'una banda, cal fer ressaltar la gran diferència d'estudiants entre unes universitats i altres. Les universitats de mida menor, la Jaume I de Castelló de la Plana i la Miguel Hernández d'Elx, tenen al voltant de 14.000 estudiants, mentre que la més gran, la de València, en té al voltant de 60.000. Pel que fa al temps que fa que imparteixen ensenyaments, totes, a excepció de la de València, són creades en el segle XX, i algunes com la Miguel Hernández, no arriba als vint anys d'existència (1997). La Jaume I és de 1991, la d'Alacant de 1979 i la Politècnica de València de 1968. La de València, sobrepassa els cinc segles.

Altres dades a tenir en compte són també el diferent nombre de personal docent i investigador (PDI), de personal d'administració i serveis (PAS), els diversos campus que cada universitat té o les diferents titulacions que imparteixen, per posar-ne només alguns exemples.

Per tant, tot i que es comparteixen molts elements comuns, tot això implica un funcionament i unes dinàmiques ben diferents, que evidentment també afecten el funcionament lingüístic de cada universitat. I, és clar, també, el territori on radica cada universitat és un fet amb transcendència.

Cal no perdre de vista tampoc el context sociopolític dels anys que analitzem en aquest article, anys marcats no sols per la manca de promoció de la llengua pròpia per part dels poders públics, sinó més aviat per tot el contrari: una contraplanificació lingüística orquestrada contra la llengua pròpia, executada pels diferents governs del PP de la Generalitat Valenciana i de l'Estat, i també dels diferents ajuntaments i diputacions.

Com també ha estat molt important per a desplegar polítiques lingüístiques adequades la manca d'un finançament digne per a les universitats públiques, que es deu bàsicament a dos fets: d'una banda, el trasllat al sector públic de la crisi patida pel sector financer privat al llarg d'aquests darrers anys; i de l'altra, la desviació des de fa més de vint anys de gran part del pressupost destinat a l'ensenyament superior a les universitats privades o a projectes fallits com la *Valencian International University* (VIU).

Dades globals

Així doncs, i com podrem comprovar tot seguit, la situació de l'ensenyament en valencià en les cinc universitats públiques és ben distinta segons que es tracte d'una universitat o d'una altra.

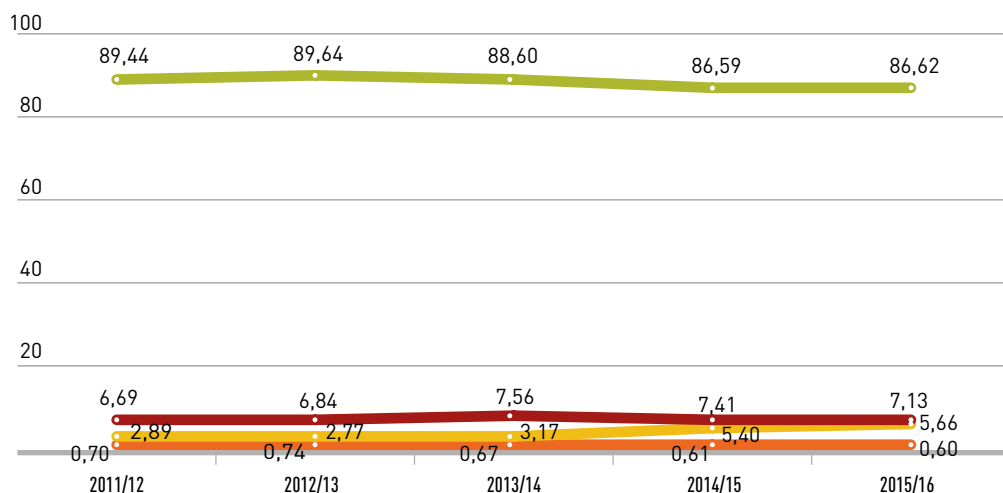
Per veure la situació global, hem pres de base els cinc darrers cursos de totes les universitats (del 2011-12 al 2015-16) i hem detallat el percentatge de l'ensenyament en quatre apartats diferents: en valencià; en castellà; en anglés; i en altres llengües. En aquests apartats hem exclòs, en tots els casos, les matèries de les àrees lingüístiques, atés que aquestes s'han d'impartir, lògicament, en la llengua corresponent.

Ensenyament en les universitats valencianes per llengua de l'ensenyament

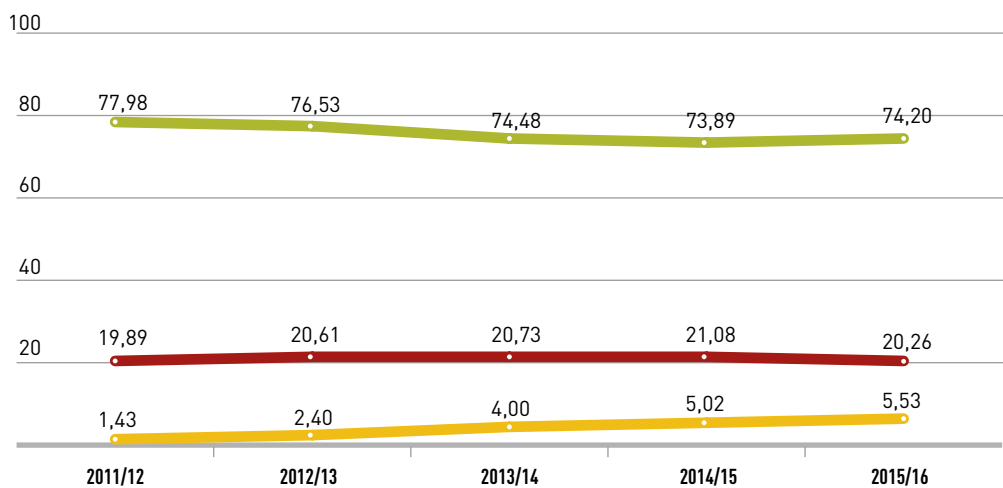
Període 2011/16. En percentatge.

- EN VALENCIÀ
- EN CASTELLÀ
- EN ANGLÉS
- EN ALTRES LLENGÜES

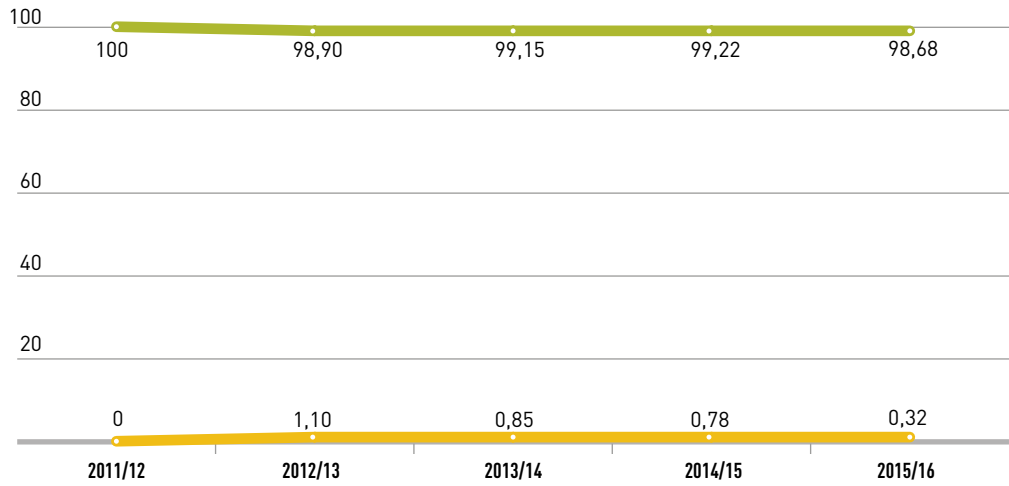
■ UNIVERSITAT D'ALACANT

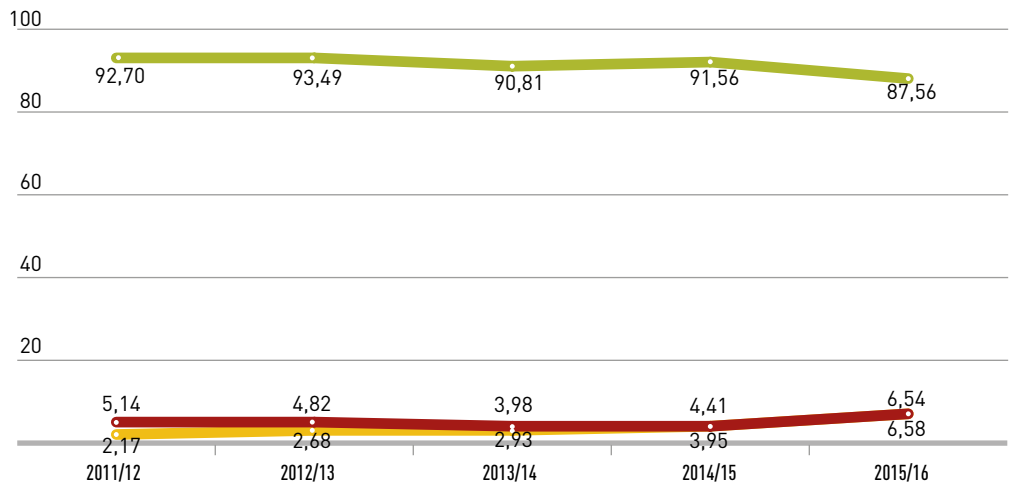
■ UNIVERSITAT JAUME I

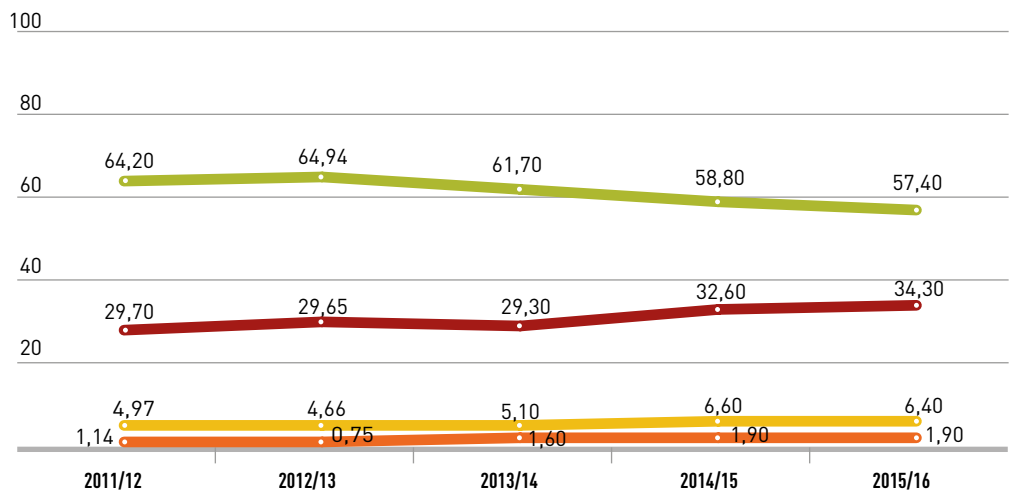
■ UNIVERSITAT MIGUEL HERNÁNDEZ

■ UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE VALÈNCIA

■ UNIVERSITAT DE VALÈNCIA

Anàlisi de les dades

Com a dada global general podem destacar que l'ensenyament de les universitats es fa majoritàriament en castellà, tot i que en la mitjana dels cinc cursos avaluats el percentatge baixa en quasi 4 punts percentuals des del primer curs analitzat fins al darrer (del 84,86% al 81,10%). La mitjana de l'ensenyament en valencià es troba en el darrer curs en el 13,65%, amb un augment de poc més d'un punt percentual des del curs 2011-12 (12,32%).

Pel que fa a l'ensenyament en valencià, la part més positiva d'aquestes dades globals la tenim en la Universitat de València en el darrer curs (2015-16), on la docència en valencià arriba al 34,30%; i la més negativa, la Universitat Miguel Hernández que no ha impartit ni una sola assignatura en valencià en els darrers cinc cursos.

Així mateix, cal fer ressaltar que les dades de docència en valencià es mantenen molt estables en cada universitat, excepció feta de la Universitat de València, on el percentatge dels dos darrers cursos (2014-15 i 2015-16) creix d'una manera significativa. Així, tenim que la UMH no té cap assignatura de docència en valencià; que la UPV es mou en percentatges entre el 4 i el 6,5%; la UA, al voltant del 7 i 7,5%; la UJI, entre el 20 i el 21%; i que la UV ha passat del 29,3% al 34,3%.

I, amb la lògica contrària, l'ensenyament és pràcticament monolingüe en castellà en la UMH (sempre en percentatges superiors al 99%); en la UPV es mou entre el 87,5 i el 93,5%; en la UA, entre el 86,5 i el 89,5%; en la UJI, entre el 74 i el 76,5%; i en la UV passa del 64% al 57%.

Un fet que cal destacar és l'augment continuat de la docència en anglés, amb una mitjana de les universitats que ha passat del 2,30% al 4,90% i que en el curs 2015-2016 en totes les universitats, excepció feta de la UMH, arriba a més del 5,5%.

Finalment, cal dir que la docència en altres llengües és ben poc significativa, amb una mitjana el darrer curs del 0,5%. Destaquem, però, que en aquest apartat no disposem de les dades de dues universitats (UJI i UPV) i que la UMH no ofereix cap assignatura en una llengua estrangera diferent de l'anglès.

Conclusions

El resultat de l'anàlisi de les dades dóna un estancament generalitzat de l'ensenyament en valencià, a excepció de la Universitat de València, on els dos darrers cursos sí que es produeix un augment significatiu de 3,3 punts percentuals en el curs 2014-15 respecte a l'anterior i d'un 1,7% en el 2015-16. És a dir, un increment de 5 punts percentuals en dos cursos.

Si mirem com es fa l'adjudicació de la docència en una llengua o en una altra, cal dir, a grans trets, que en la UJI la llengua la tria el professor; contràriament, en la UV (fins al curs 2012-13) i també, amb matisos, en la UPV i la UA, s'aplica la política de "grups" per llengua.

Aquest darrer fet s'apuntava en les conclusions de l'estudi *Els usos lingüístics a les universitats públiques valencianes*, dirigit pels professors Artur Aparici i Rafael Castelló i publicat per l'Acadèmia Valenciana de la Llengua el 2011. S'hi afirmava, també, que si es volia avançar es necessitava un canvi en les polítiques lingüístiques universitàries vigents i proposaven que "qualsevol política lingüística normalitzadora del valencià, en tant que llengua actualment minoritzada, necessita formular-se en termes de política d'igualtat perquè pugui ser efectiva". I ho detallaven de la manera següent: "Una política d'igualtat de les dues llengües tindria com a objectiu aconseguir al cap dels propers 25 anys una universitat valenciana bilingüe, és a dir, una universitat on el 50% de la docència es faça en valencià [...]. Cal fer notar que no parlem de duplicar la docència fent dues línies íntegres, una en valencià i l'altra en castellà, sinó, al contrari, apuntem a una distribució docent en què el valencià estiga aleatòriament distribuït en la meitat de les assignatures que l'alumnat haurà de cursar sense reparar en la llengua en què s'imparteixen".

Hi ha un estancament generalitzat de l'ensenyament a les universitats, a excepció de la Universitat de València

I això és el que va fer la Universitat de València. Basant-se en aquest estudi, el Consell de Govern de la UV va aprovar, el 26 de juny de 2012, el Pla d'Increment de la Docència en València que estableix que cada any es fixaran "els percentatges mínims de docència en valencià per a les titulacions de grau, llicenciatura, diplomatura i enginyeries, amb un increment anual que permeta assolir l'objectiu mínim d'un 35% en 5 anys i la distribució equitativa de l'oferta docent impartida en les dues llengües oficials en un termini màxim de 10 anys des de l'aprovació d'aquest pla.

A més, aquest pla estableix també que a partir de juny de 2015 totes les convocatòries de places de professorat han d'incloure com a requisit el nivell C1 (mitjà) de coneixement del valencià. I, com hem vist, aquestes mesures han donat el seu fruit.

Així doncs, després de l'anàlisi de les dades i també de les experiències esmentades, fem cinc propostes per tal d'assolir la igualtat lingüística en les universitats valencianes:

1. Cal fer un canvi substancial en les polítiques lingüístiques actuals de les universitats i plantejar, tal com apuntava l'estudi dirigit pels professors Aparici i Castelló, una veritable política d'igualtat lingüística. El model de la tria lingüística del professorat (UJI) o bé de l'estudiantat (UV, UPV i UA) condueix, com ha quedat palès, a l'estancament de l'oferta de la docència en valencià. Contràriament, la proposta d'igualtat lingüística, és a dir, la idea que tothom que estudie a una universitat valenciana tinga docència en valencià, en castellà i almenys en una llengua de comunicació internacional, és l'única manera que es pot augmentar any a any la docència en valencià, com ho demostra indiscutiblement el cas de la UV.

Per a això, caldria que les universitats aprovaren una reglamentació similar a la que s'ha fet a la UV, tot tenint en compte que els punts de partida són molt diferents, especialment en aquelles universitats on l'ensenyament en valencià és inexistent (UMH) o baix (UPV i UA). Molt més fàcil és el cas de la UJI, tant pels percentatges de docència actuals com també pel territori on es troba ubicada.

2. A banda de l'esforç de les universitats, la Generalitat Valenciana també ha de fer un canvi radical en la seua política lingüística. Ha de posar en marxa una normativa que faça obligatòria l'existència d'uns mínims de docència en valencià (i en llengües de comunicació internacional) i vincular-ne el compliment tant al finançament com a l'aprovació d'alguns projectes de les universitats.

3. A més, la Generalitat Valenciana ha de generalitzar l'exigència del coneixement del valencià per a accedir a la funció pública universitària, tant de PDI com de PAS.

4. És fonamental també un canvi en la política lingüística que s'aplica en els ensenyaments d'infantil, primària, secundària, batxillerat i cicles formatius, on la base de l'ensenyament s'ha de fer en valencià, perquè al cap i a la fi, els estudiants que arriben a les universitats, si prèviament han adquirit un coneixement suficient de valencià, a la universitat podran cursar qualsevol titulació sense el més mínim problema.

5. Finalment, cal un impuls decidit a l'augment de l'ensenyament en una llengua de comunicació internacional. A hores d'ara el percentatge encara és molt baix, tot i que certament en els darrers cursos s'està experimentant un augment continuat.

Cal una política d'igualtat lingüística, que tothom tinga docència en valencià, en castellà i, almenys, en una llengua de comunicació internacional

---

La Generalitat ha de fer un canvi radical en la seua política lingüística, amb una normativa que vincule el compliment d'uns mínims de docència en valencià al finançament

---

La Generalitat ha d'exigir el coneixement del valencià per a accedir a la funció pública universitària

La enseñanza en valenciano

Informe 2016 - STEPV

1. Introducción

En 2011, STEPV publicó el informe “Del obstáculo a la involución” sobre el estado del valenciano en la enseñanza. En aquel informe constatábamos que, a pesar de los años transcurridos desde la promulgación de la Ley de Uso y Enseñanza del Valenciano (LUEV), los avances hacia la normalización del valenciano habían sido desesperadamente lentos, a pesar de la existencia de una creciente demanda en la sociedad.

El informe, además, demostraba el desequilibrio con que se aplica la ley en función del territorio, de la titularidad pública o privada de los centros, y el salto problemático entre etapas educativas. El sur del País Valencià, los centros privados y las últimas etapas educativas –la ESO, el Bachillerato y los Ciclos Formativos– eran verdaderos agujeros negros que rompían la continuidad de la aplicación de la ley.

Ahora, en 2016, el Sindicato ha querido actualizar sus conclusiones, y no se ha encontrado con buenas noticias. En 2011, un 29% del alumnado recibía la enseñanza en valenciano. En 2014, según el MEC, lo hacía un 30%. Si formulamos el modesto objetivo de llegar a un 50%, al ritmo actual, con un avance del 0,25% anual, lo haríamos en 2094.

La política de trabas practicada por el gobierno del PP en sus últimos años ha sido exitosa en su propósito de laminar el valenciano en la enseñanza: el decreto de plurilingüismo que desactivaba lo que había tenido un cierto éxito en la época anterior –los programas de enseñanza en valenciano y de inmersión–, el cierre de unidades en valenciano y la no autorización de nuevas, el nulo interés en avanzar en los ciclos formativos y el bachillerato, y el fomento de la red privada –nada comprometida con la lengua–, los recortes en ayudas a la normalización, o la reducción del número de asesores y asesoras han sido acciones de gobierno partidistas contra la lengua de los valencianos.

La constitución de un nuevo gobierno progresista a partir de las elecciones de 2015, comprometido con la causa de revitalizar el vigor social de la lengua, es una ventana de oportunidad que, de ninguna forma, podemos dejar pasar. El gobierno valenciano, con un amplio apoyo de las organizaciones sociales que están implicadas, tiene que actuar con determinación para generar una dinámica de recuperación del valenciano.

Hace cinco años, el Sindicato subrayaba el carácter decisivo del momento para el futuro de la lengua en el ámbito educativo. Ahora nos jugamos el futuro de la lengua en todos los ámbitos: en los territorios abandonados a su suerte, en el ámbito de la enseñanza y de la empresa privada, –que se resisten a asumir la responsabilidad social que les corresponde–, y en el ámbito de la lengua, de la ciencia, el conocimiento y la empleabilidad.

La LUEV ha sido un instrumento inútil en la normalización del valenciano y, en algunos casos, ha imposibilitado que casi tres generaciones de valencianas y valencianos aprendieran el valenciano en su tránsito por el sistema educativo. Continúa siendo dolorosamente cierto lo que decíamos en 2011: “Difícilmente encontraríamos una persona que se haya podido escolarizar en valenciano desde los 3 años hasta acabar un ciclo formativo o una carrera universitaria”. No podemos demorarnos ya más y ya no es tiempo de dudas ni de una prudencia que esclerotitze el movimiento. La normalización, como montar en bicicleta, supone avanzar constantemente. La alternativa, ya lo sabéis, es la caída.

2. Objetivos

Este informe se propone:

- Unificar los datos oficiales elaborados y/o hechos públicos desde varios organismos e instituciones, para poder tener una visión rigurosa y lo más completa posible del grado de cumplimiento de la LUEV en el sistema educativo.
- Denunciar la opacidad con que la administración valenciana ha tratado este tema. No conocemos ni un solo informe, ni una sola valoración rigurosa y completa, ni una sola evaluación hecha por la consejería de Educación sobre el valenciano en la enseñanza en

los últimos 34 años. Mientras tanto, se han promovido frívolamente cambios de legislación y de organización del sistema educativo, como el Decreto de Plurilingüismo de 2012, sin compartir con la comunidad educativa ni los datos, ni los análisis.

- Evaluar, a partir del análisis de los datos, la realidad objetiva del sistema para detectar las carencias y desviaciones.
- Sacar conclusiones que nos permitan entender la situación y reorientarla.
- Proponer las medidas y las acciones que nos permiten avanzar en los objetivos que marca la ley. Intentar reconstruir el sistema educativo y contener la actual situación de desigualdad y desequilibrio.

3. Situación de la enseñanza en valenciano

Ver Gráfico 1, p. 4

El sistema educativo valenciano se ha caracterizado desde la LUEV por la existencia de diferentes programas de educación bilingüe: el Programa de Incorporación Progresiva (PIP), el Programa de Inmersión Lingüística (PIL) y el Programa de Enseñanza en Valenciano (PEV). El PIP tiene como lengua base de aprendizaje el castellano e incluye el área de Conocimiento del Medio Natural, Social y Cultural a Primaria y dos áreas no lingüísticas en la ESO en valenciano. El PIL se caracteriza para tener el valenciano como lengua vehicular en la mayor parte de áreas no lingüísticas. El PEV tiene el valenciano como lengua base de aprendizaje. Pero, además, en el territorio de predominio lingüístico castellano, el alumnado puede solicitar la exención de la asignatura de Valenciano y la aplicación de los programas de educación bilingüe parte de la voluntad previamente manifestada por las familias y de las posibilidades organizativas del centro.

Desde 1998, ha habido también intentos, como por ejemplo el Programa de Educación Bilingüe Enriquecido (PEBE), de incorporación temprana de una lengua extranjera como lengua vehicular desde el primer ciclo de primaria.

Ahora bien, el 2012 el gobierno del PP publicó el Decreto 127/2012 por el cual se regula el plurilingüismo en la enseñanza no universitaria, que establece dos programas nuevos que sustituyen los anteriores: el Programa Plurilingüe de Enseñanza en Valenciano (PPEV), en que la lengua base para la enseñanza es el valenciano, y el Programa Plurilingüe de Enseñanza en Castellano (PPEC), en que la lengua base para la enseñanza es el castellano. Los dos programas lingüísticos se caracterizan por la enseñanza de contenidos curriculares en valenciano, en castellano y en inglés, aunque también pueden incorporar otras lenguas extranjeras.

Podemos avanzar que la implantación en la etapa de Infantil de estos nuevos programas no ha tenido ninguna repercusión positiva para la enseñanza en valenciano (véase Cuadro 1.1 en p. 7).

Este decreto de plurilingüismo atenta contra el valenciano: desaparece la inmersión lingüística, la posibilidad de cursar íntegramente los estudios en valenciano, puesto que los dos nuevos programas exigen la presencia en el currículum de áreas, materias o módulos impartidos en valenciano y en castellano, independientemente de la lengua base del programa plurilingüe que se aplique. Así, además de las áreas o materias lingüísticas, se imparte al menos una más en la lengua que no es la base del programa. Esto ha supuesto un retroceso en la enseñanza en valenciano, con la excusa de incorporar la enseñanza en lengua extranjera pero, además, la administración planteó un falso dilema a abrir una batalla sin sentido: inglés contra valenciano, castellano contra valenciano. Se recorta y dificulta la enseñanza en la lengua propia del País Valencià.

* En este informe, hemos agrupado los diferentes programas lingüísticos que ahora conviven en las denominaciones de la lengua vehicular que los justifica. Así, hablamos de enseñanza en valenciano para referirnos a los PEV, PIL y PPEV. Y hablamos de enseñanza en castellano para referirnos al PIP y PPEC.

Ver Cuadro 1, p. 6

3.1. La triple fragmentación del sistema educativo valenciano

En 2016, no podemos sino repetir aquello que decíamos al 2011: "Un análisis de la aplicación

de la LUEV que alcanzó la totalidad del sistema educativo, muestra la lentísima aplicación de la ley y el escaso crecimiento del alumnado en valenciano. Así mismo, se hace evidente que las políticas que ha aplicado el gobierno valenciano desde el año 1995 han consolidado fuertes desequilibrios entre los tramos educativos, entre centros públicos y privados, y entre territorios. Resumiendo: cuanto más hacia el sur del territorio, menos valenciano; cuanto más edad tiene el alumnado, menos valenciano; cuanto más enseñanza concertada, pagado con dinero público, menos valenciano. A estas alturas podemos concluir que nuestro sistema educativo es un sistema fragmentado que, por lo tanto, no cumple con el propósito de nivelar desigualdades.

El alumnado escolarizado en programas de enseñanza en valenciano (PEV y PIL, más los nuevos PPEV), representa un 30,3% del total del alumnado, frente al 29% en 2011; mientras que el alumnado escolarizado en los programas de incorporación progresiva (PIP) y el programa plurilingüe en castellano (PPEC) representa el 69,7% (el 71% en 2011), un 57,3% en zonas de predominio lingüístico valenciano, y un 12,4% de las zonas de predominio lingüístico castellano, en las cuales el valenciano sólo se imparte como asignatura.

- Unos 3 de cada 10 alumnos se escolarizan en programas de enseñanza en valenciano.
- Casi 6 de cada 10 alumnos se escolarizan en programas que incorporan alguna asignatura en valenciano.
- Poco más de un alumno de cada 10 sólo estudian el valenciano como asignatura.

La administración no sólo no asegura la continuidad de los programas de enseñanza en valenciano entre las diferentes etapas educativas, sino que los hace desaparecer a medida que el alumnado avanza en su escolarización (véase Cuadro 1 en pág 6).

Fragmentación entre etapas educativas

Ver Cuadro 1.1 y Gráfico 2, p. 7

Un 36,3% del alumnado en infantil se acoge en programas de enseñanza en valenciano, un 37,1% en primaria, y un 32,4% continúa haciéndolo en ESO. En bachillerato un 18,3% tendrá la suerte y seguirá la escolarización en valenciano, mientras que sólo un 1,6% lo podrá hacer en formación profesional. La educación especial sólo atiende un 17,8% de alumnado en valenciano, el PQPI un 5,5% y no hay ningún alumno en bachillerato a distancia.

Para destacar un aspecto positivo de la evolución, observamos que el alumnado que sólo cursa la asignatura de valenciano, baja un 4,4% en los últimos cinco años.

Mientras que en las etapas obligatorias la proporción de alumnado que puede estudiar en valenciano está por encima de 3 de cada 10, al pasar al bachillerato sólo quedará 1 de cada 10, que desaparecerá finalmente, y se convertirá en ningún si elige ciclos formativos. El camino no puede ser más decepcionante. Cuanto más edad tiene el alumnado, más menguan sus oportunidades de estudiar en valenciano: de 3 a 0.

La ciudad de Valencia

Ver Cuadros 2, 3 y 4, p. 8

València ciudad, con 786.189 habitantes según el padrón de 2015, representa casi un 20% de la población residente en las zonas de predominio lingüístico valenciano y es, también, el núcleo más importante de población escolarizada. El análisis de las cifras de la capital, que lidera tendencias y dinámicas sociales que se proyectan al resto del país, es sintomática del estado de la cuestión. Lo que se desprende, a pesar de una leve mejora respecto a 2011, es sumamente preocupante. València se desvía 15 puntos (era un 21% hace cinco años) de la media para todo el sistema, que es de un 30,3%.

- De 10 niñas y niños que empiezan con 3 años, se escolarizan en valenciano 1,5, que llegan hasta los 2 en la ESO. Al pasar a bachillerato se pierde 1; si opta por un ciclo formativo, tendrá que renunciar a la lengua.
- El porcentaje sobre el total del alumnado escolarizado en valenciano cae 15 puntos para la

capital del País Valencià. Esto supone una mejora respecto a 2011, cuando la diferencia era de casi 21 puntos. Aun así, el porcentaje de alumnado escolarizado en valenciano a lo largo de todos los tramos educativos llega sólo al 9,8%: esto son 17.250 alumnos de un total de 131.821.

Fragmentación entre la red pública y la privada

Ver Gráfico 3 y Cuadro 5, p. 9

La doble red pública/privada para la enseñanza en valenciano está totalmente consolidada. Sólo un 6,5% (6,3% en 2011) del alumnado que estudia en valenciano lo hace en la red privada, frente a un 93,4% (93% en 2011) que lo hace en centros públicos. Es decir, no llega a uno de cada diez que lo hace en la red privada.

Es un hecho que el gasto público destinado a financiar las enseñanzas en centros de titularidad privada a través del régimen de conciertos ha aumentado considerablemente. Según el INE, desde el año 2000 hasta el 2013, este gasto ha crecido, de manera constante, alrededor de un 161% al País Valencià.

Con el propósito declarado por la administración educativa del PP, “de equilibrar” la oferta educativa privada y pública, la financiación a la concertada ha tenido un crecimiento significativamente superior al que ha experimentado el gasto público educativo.

En cambio, el porcentaje de alumnado escolarizado en valenciano en la totalidad de la enseñanza no universitaria aumenta en la pública y disminuye en la concertada. El año 1998, el porcentaje de alumnado escolarizado en valenciano en la privada concertada era un 7,9%, mientras que en 2014 se ha quedado en un 6,5%.

Se debe tener en cuenta que de cada 10 alumnos de todo el sistema educativo valenciano, 7 se escolarizan en la red pública y 3 lo hacen en la privada. Esto supone que una cantidad importante de alumnado queda prácticamente al margen de los programas en valenciano. El alumnado escolarizado en la red privada concertada se situaba en el 33% en el curso 2014-2015, de un total de 857.411 alumnos. Es decir, la privada concertada, que recibe fondos públicos para escolarizar 283.689 alumnos, abandona una de las responsabilidades a que la compromete el marco legal del sistema educativo, como es el de la promoción del valenciano como lengua de la enseñanza.

Fragmentación entre territorios

Ver Cuadros 6 y 7, p. 10

La población valenciana se concentra mayoritariamente en los territorios de València y Alacant y, a una gran distancia, se sitúa Castelló. En cuanto al alumnado, la distribución global de todo el sistema, según datos del curso 2015/16, queda así:

- De cada 10 alumnos escolarizados en todo el sistema, 5 se ubican en la demarcación de València, casi 4 en la de Alacant y sólo 1 en la de Castelló.
- De los 5 escolarizados en València, sólo 2 estudian en valenciano, cosa que representa un 38,88%. En Alacant, sólo un 9,31% lo hace en valenciano. Castelló, con una incidencia mínima sobre la globalidad del alumnado, es la que escolariza en valenciano un mayor porcentaje, de su población, un 70%.
- Los y las alumnas escolarizadas en Castelló sólo son 81.468, mientras que València escolariza 350.802 y Alacant, 231.923. Los 57.388 niños y niñas de las comarcas de Castelló que este año se escolarizan en valenciano, si bien representan un porcentaje alto, no dejan de ser muy poca cosa ante los casi 582.869 del resto de territorio.

3.2. El crecimiento del alumnado escolarizado en valenciano

Ver Cuadros 8 y 9, y gráfico 4 p. 10

El alumnado que se escolariza en valenciano crece, pero lo hace lentamente: en veinte años el crecimiento ha sido sólo de un 28%. El curso 2010/11, el porcentaje de alumnado que estudiaba en valenciano representaba un 29% sobre el total, mientras que en el curso 2015/16, la media es del 38%, según los datos de Conselleria.

3.3. La catalogación de los puestos de trabajo en los centros educativos

Se catalogan en valenciano los puestos de trabajo y se requiere que el profesorado tenga los conocimientos lingüísticos adecuados de las dos lenguas, valenciano y castellano, para garantizar los mandamientos de la LUEV y todas las normativas de despliegue, así como los objetivos de las normativas educativas en cuanto al conocimiento de las dos lenguas oficiales en igualdad de condiciones por parte del alumnado.

En 1997 se catalogaron como bilingües todos los puestos de trabajo de los colegios públicos de infantil y primaria, con ocasión de la adscripción del profesorado del cuerpo de maestros a los nuevos puestos de trabajo resultantes de la aplicación del nuevo sistema educativo ordenado por la LOGSE.

En el acuerdo de plantillas de secundaria de 1999, firmado por la totalidad de los sindicatos de Mesa sectorial de Educación, la Conselleria se comprometió a catalogar los puestos de trabajo de secundaria, hecho que no tuvo lugar hasta la publicación de la Orden 90/2013.

Desde 2002, el profesorado que ha entrado al sistema educativo por concurso-oposición lo ha hecho con el requisito lingüístico. El Decreto 62/2002 establece la acreditación de los conocimientos lingüísticos de los dos idiomas cooficiales para el acceso y la provisión de lugares en la función pública docente no universitaria. Por lo tanto, a partir de este momento en las convocatorias de oposiciones hay que acreditar “un conocimiento adecuado” de ambas lenguas.

La catalogación de los puestos de trabajo de secundaria tiene que garantizar la continuidad de la enseñanza en valenciano de miles de alumnos de primaria al acceder a la enseñanza secundaria. En los últimos años más de 90.000 alumnos no han podido hacerlo.

La Orden 90/2013 cataloga en valenciano todos los puestos de trabajo del cuerpo de maestros, profesorado técnico de formación profesional, profesorado y catedráticos de enseñanza secundaria en centros docentes públicos; los puestos de trabajo de funcionarios del cuerpo de inspectores de educación y los funcionarios del cuerpo de inspectores al servicio de la administración educativa; los puestos de trabajo en servicios o unidades de apoyo escolar y educativo públicos.

Desde el 9 de noviembre de 2013 están catalogados todos los puestos de trabajo contemplados en la orden. Ahora bien, hasta el 1 de septiembre de 2017 no tendrá efectos reales la catalogación de puestos de trabajo.

En cuanto al profesorado, los últimos datos sobre la capacitación demuestran que la mayoría del profesorado, tanto funcionario de carrera como interino, tiene la capacitación lingüística requerida para atender la demanda de enseñanza en valenciano. Aun así, la Conselleria tendría que hacer un esfuerzo para formar en valenciano el profesorado que todavía no tiene la titulación requerida.

Quedan pendientes de catalogación los puestos de trabajo de las enseñanzas artísticas: conservatorios elementales, profesionales y superiores de música y danza, escuelas de arte y superiores de diseño y cerámica y escuela superior de arte dramático. Actualmente, pues, no es posible la continuidad de la enseñanza en valenciano del alumnado que quiere cursar enseñanzas artísticas. La administración tendría que asegurar la enseñanza en valenciano del alumnado en todas las enseñanzas.

3.4. La enseñanza en valenciano en las poblaciones de más de 35.000 habitantes

Ver Cuadro 10, p. 13 y Cuadro 11 y 12, p. 14

De los poco menos de 5 millones de habitantes del País Valencià –4.980.689 habitantes, según el padrón de 2015–, las poblaciones con más de 35.000 habitantes representan el 44,9% –2.239.215 habitantes– de la población del país. La importancia, por lo tanto, del peso demográfico de estas ciudades es un índice y un síntoma de las dificultades que encuentra la lengua para asentarse como vehículo normal del conocimiento y la comunicación. Además, los núcleos de población ejercen un efecto gravitacional de dinámicas y estrategias sociales sobre todo el territorio del cual son referente.

Si consideramos las etapas de infantil y del bachillerato, las etapas que indican la entrada y la salida en la enseñanza no universitaria, podemos hacernos una idea del tránsito de la

lengua a través del sistema educativo. Según los datos, de las 17 ciudades valencianas con más de 35.000 habitantes, sólo 6 tienen más alumnado en valenciano que en castellano en infantil: dos en Castelló (Castelló y Vila-real), tres en València (Alzira, Gandia y Mislata) y una en Alacant (Dénia). En bachillerato no hay ninguno, y sólo Vila-real parece resistir el impulso, con un 46,1%. Le sigue Sagunt, con un 30,4%.

En las ciudades de más de 35.000 habitantes la media de alumnado que estudia en valenciano en infantil es del 40,4%. Hay 10 poblaciones por debajo de esta cifra: cinco en València (València, Paterna, Burjassot, Torrent y Ontinyent) y 5 en Alacant (Alacant, Elx, Benidorm, Alcoi y Sant Vicent del Raspeig). En bachillerato, con un porcentaje global del 14%, hay 5 poblaciones que tienen menos alumnado en valenciano respecto a la media del País Valenciano (Alcoi, València, Elx, Torrent y Gandia) y 5 más que no tienen ningún alumno (Alacant, Paterna, Benidorm y Mislata).

Por titularidad del centro, se constata nuevamente el desequilibrio de la oferta entre la pública y la privada. Mientras que en todas las poblaciones siempre hay oferta pública de grupos en valenciano, en la privada no. En infantil, hay 9 poblaciones, de las 17 estudiadas, que no ofrecen ningún grupo en valenciano en los centros concertados: seis en València (Sagunt, Paterna, Mislata, Alzira, Burjassot y Ontinyent) y tres en Alacant (Elx, Benidorm y Sant Vicent del Raspeig). Es remarcable que en Dénia, Gandia y, en menor medida, Vila-real, la red privada mantiene un nivel de escolarización en valenciano, en la etapa de infantil, comparable al de la red pública. Y, a veces, supera el nivel de lugares tan emblemáticos como la ciudad de València, el *cap i casal*.

En bachillerato, no hay ningún centro concertado que tenga oferta de enseñanza en valenciano para las ciudades estudiadas. En un contexto en que la red concertada reivindica sus valores frente a la red pública, estas cifras parecen indicativas de su grado de compromiso con una sociedad que las sostiene y financia.

El alumnado escolarizado en valenciano en los centros públicos de estas poblaciones llega al 48,4% en infantil y al 11,3% en bachillerato, mientras que en los centros concertados, sólo al 6,6% y al 0%, respectivamente.

Por etapas, también se observa un aumento del alumnado en valenciano en infantil respecto al informe de 2011, lo que es indicativo de que hay una demanda creciente de enseñanza en valenciano. Esta demanda social se va frustrando conforme el alumnado avanza en las diferentes etapas del sistema educativo, conforme nos desplazamos de norte a sur, y conforme nos trasladamos de la red pública a la privada.

En cuanto a los territorios, en Alacant, el estudio de las principales ciudades muestra el crecimiento, pero también la desatención. Las dos ciudades más importantes del País Valencià, después de València, están situadas en las comarcas del sur: Alacant y Elx. Su situación se encuentra bajo mínimos por el que hace la enseñanza en valenciano.

Se mantiene, por lo tanto, el triple desequilibrio que se observa para todo el sistema entre pública y privada, entre territorios y entre etapas.

Las constantes del análisis las podemos resumir en:

- La planificación del crecimiento de grupos no existe: cada ciudad tiene su propio porcentaje. No hay un paralelismo entre el uso social del valenciano y la oferta en enseñanza (casos como Alcoi, Ontinyent, Alzira o Dénia, por ejemplo).
- La constante, pero, muestra que al llegar a las últimas etapas se ha perdido alumnado en valenciano. Esto se vuelve dramático cuando llegamos al bachillerato
- La red privada no asume la parte que le corresponde, salvo casos excepcionales, sobre todo en las grandes ciudades.

Las grandes ciudades de Alacant

Ver Gráfico p. 16 y 17

Cinco de las ciudades con más de 35.000 habitantes están en Alacant, entre ellas, la segunda y la tercera capitales del País Valencià en cuanto a número de habitantes: Alacant y Elx. Las cinco se encuentran en territorio valencianoparlante y, como es constante en casi todas ellas, la situación del valenciano en la enseñanza se encuentra bajo mínimos, con una presencia poco más que testimonial en las etapas de infantil y primaria. A partir de aquí, avanzan hacia la nada, que culmina con la extinción del valenciano como lengua de la enseñanza al llegar al bachillerato.

Destacamos, por motivos opuestos, la situación en ciudades como Alcoi y Dénia: la capital de l'Alcoià, una de las comarcas emblemáticas del país por la defensa de la lengua, sigue un ritmo de desvalencianitzación en todas las etapas, hasta llegar a un testimonial 13,2% de alumnado que estudia el bachillerato en valenciano. Dénia, que es una de las excepciones en cuanto al equilibrio entre las redes privada y pública, mantiene un nivel bastante digno en las etapas obligatorias, pero no escapa a la derrota cuando llegamos al bachillerato, con sólo un 20,3% del alumnado que puede estudiar en valenciano.

Las grandes ciudades de Castelló

Ver gráfico p. 16 y 17

Castelló es el territorio del País con un grado más alto de normalidad. El valenciano es la lengua mayoritaria de la enseñanza en las ciudades con más de 35.000 habitantes, Vila-real y Castelló, al menos hasta la ESO. Sin embargo, tampoco puede evitar el bandazo que supone el bachillerato donde, como en el resto del País Valencià, vuelve a prevalecer la enseñanza en castellano. Aun así, en la ciudad de Vila-real todavía se mantiene un cierto equilibrio entre las dos lenguas. No pasa esto en Castelló, que sigue el camino de las otras grandes capitales, con una presencia casi testimonial en el bachillerato.

Las grandes ciudades de València

Ver gráfico p. 17 y 18

El territorio de València ejemplifica, como ningún otro, las paradojas de la ausencia de sistema y de planificación en la extensión del valenciano en la enseñanza en estos casi 35 años de LUEV. Tenemos una capital que muestra unas magnitudes y una tendencia al abandono progresivo de la lengua parecidas a las de las capitales del sur. A su lado, contamos con los casos de Alzira o Sagunt, con niveles dignísimos de escolarización en valenciano hasta llegar al bachillerato, o los de Mislata y Gandia, que sufren un corte radical, y difícilmente comprensible, en el paso de la secundaria obligatoria al bachillerato. Parece que la suerte del valenciano en la enseñanza en los diferentes territorios depende, sobre todo, del compromiso y la determinación de unas comunidades educativas –padres y madres, alumnado y profesorado. El impulso de este compromiso llega hasta la secundaria, en el mejor de los casos, y pierde buena parte de su fuerza cuando llega, de nuevo, al bachillerato.

El caso de la capital del País Valencià es especialmente lamentable, en cuanto que espejo en el cual se miran todos los territorios. Y en la capital no es un factor menor el impacto de una amplia oferta de conciertos educativos, poco o nada comprometidos con la lengua de los y las valencianas. Un ejemplo de la debilidad de la oferta de enseñanza en valenciano es el centro histórico, donde sólo hay una escuela pública, con una única línea en valenciano.

4. Valoración de la situación de la enseñanza en valenciano

Durante los últimos años, a pesar de que el crecimiento del valenciano ha sido continuado, también ha sido lentísimo. En 2011 un 29% del alumnado recibía la enseñanza en valenciano y, cinco años después, sólo lo hace un 38%. Entendemos que esto es debido a la debilidad del compromiso del gobierno del Partido Popular en la extensión del valenciano en el sistema educativo.

Y la opacidad de la administración sobre los resultados y la aplicación de la ley ha sido obstinada. Sin datos, sin valoraciones, sin consenso, sin planificación ni temporalización, la anterior administración planteó un falso dilema y parecía interesada al abrir una batalla sin sentido: inglés contra valenciano, castellano contra valenciano.

No ha existido continuidad, ni previsión. Sin un objetivo a corto y largo plazo que sea conocido

y compartido por la comunidad educativa, sin planificación para conseguirlo, hemos llegado donde hemos llegado gracias al compromiso, buena voluntad y esfuerzo de los centros, las familias y el profesorado. También en las zonas de predominio lingüístico castellano.

El crecimiento, lento y desequilibrado, corre peligro de detenerse e incluso de empezar a involucionar. El alumnado que se escolariza en valenciano crece, pero lo hace muy lentamente: en veinte años el crecimiento ha sido de un 28% (del 10,2% al 38,4%). Las ilusiones y el compromiso de tanta gente: profesorado, alumnado, asesoras y asesores, técnicos, ayuntamientos, asociaciones cívicas, sindicatos, partidos políticos, y todos los esfuerzos invertidos en hacer posible un avance significativo en el aprendizaje del valenciano, pueden entrar en fase de regresión.

Necesitamos un modelo de plurilingüismo efectivo, que garantice el dominio en igualdad de condiciones de las dos lenguas oficiales, así como el conocimiento de una tercera lengua. STEPV continuará trabajando por la normalización del valenciano en el sistema educativo y en la sociedad en general por lo cual consideramos que hay que generalizar los programas de enseñanza en valenciano y disponer de medios de comunicación en nuestra lengua.

En este país, una sociedad moderna donde el plurilingüismo es un hecho que suma, incorpora y crea oportunidades laborales y económicas, la vertebración social y territorial se tiene que hacer tomando como base una lengua, la propia, respetando la lengua familiar de cada ciudadano. Así es sentido por la misma sociedad, como demuestra el incremento continuo de demanda de enseñanza en valenciano.

Tendremos que exigir al nuevo gobierno el compromiso con la revitalización del vigor social del valenciano para enderezar la situación de la lengua. Ahora nos jugamos el futuro de la lengua en todos los ámbitos. La normalización tiene que avanzar y no podemos demorarnos más.

5. Propuestas del Sindicato

El valenciano, lengua propia y cooficial del País Valencià, según el Estatuto de Autonomía y la Ley de Uso y Enseñanza del Valenciano, no recibe la protección que la ley le reserva, ni el impulso institucional global y sostenido a favor de su extensión y de su uso.

Quien ha gobernado desde hace años con mayorías absolutas no sólo no ha impulsado el uso del valenciano en la enseñanza y en otros ámbitos sociales, sino que ha obstaculizado su extensión. Así, ha sido necesario que se exigiera el cumplimiento de la ley desde todos los ámbitos, y ha sido necesario el compromiso del profesorado, padres y madres, claustros, juntas de personal, consejos escolares, etc. Una parte de la sociedad valenciana ha tenido que exigir día a día de la administración el respeto a un derecho y el cumplimiento de la ley.

El anterior gobierno del PP, más partidario del monolingüismo –castellano– que del bilingüismo –valenciano/castellano– de la LUEV, se proclamó firme defensor del plurilingüismo, pero de un modelo plurilingüe en que la introducción de las otras lenguas en el sistema educativo se ha hecho en detrimento del valenciano. El decreto de plurilingüismo partía de la falsa premisa que el valenciano y el castellano están en igualdad de condiciones, y no planteaba el modelo adecuado para dar cumplimiento a los objetivos educativos de nuestro ordenamiento legal. Tampoco partía del conocimiento pedagógico contrastado para situaciones lingüísticas parecidas a la nuestra. Por ello, hay que retirarlo y comenzar la negociación a partir de los elementos aportados por todas las partes que intervienen.

Para modificar el actual modelo de enseñanza plurilingüe hay que hacer un análisis de la situación a que se ha llegado desde que viene aplicándose la LUEV. No hace falta decir que esta ley, de 1983, es obsoleta y no responde a las necesidades de la sociedad valenciana actual. Hace falta una nueva ley -de igualdad lingüística- que situe nuestra lengua en igualdad de condiciones con el castellano, no sólo en el ámbito educativo, sino en el conjunto de la sociedad valenciana.

La base legal y la base pedagógica definen la ámbito en que se tiene que tratar la cuestión y, por lo tanto, contribuyen a que las decisiones políticas consiguientes sean las más acertadas y solidas, al mismo tiempo que aleja una eventual utilización partidista.

Cualquier plan plurilingüe aplicado a nuestro sistema educativo tiene que tener como punto de partida que el alumnado valenciano, en primer lugar, ha de conseguir el objetivo de dominar el valenciano en igualdad de condiciones respecto al castellano.

Nos encontramos en una situación en que el sistema de educación público no sólo no actúa como garantía de igualdad de oportunidades del alumnado, sino que facilita la discriminación por cuestión de lengua, y consolida un sistema fracturado y discontinuo.

STEPV considera imprescindible:

- Convertir el valenciano en el núcleo configurador del currículum lingüístico y académico, com lengua de integración y cohesión de la comunidad educativa, normalizar su uso en el funcionamiento administrativo, académico y social, e irradiar este uso normal hacia el entorno del centro.
- Proporcionar a los alumnos y las alumnas una competència plurilingüe que comprenda el dominio profundo y equilibrado de las dos lenguas cooficiales, el dominio funcional de dos lenguas extranjeras y el contacto enriquecedor con las lenguas y culturas no curriculares pero propias de una parte del alumnado.
- Acelerar el incremento de la enseñanza en valenciano, lo cual exige una revisión de los programas para todo el sistema: los objetivos de conocimiento igualitario de ambas lenguas oficiales sólo se consiguen con los programas de enseñanza en valenciano.
- Consolidar y extender la enseñanza en valenciano en secundaria, bachillerato y ciclos formativos.
- Distribuir de manera equilibrada entre las redes pública y privada. Hace falta que el sector privado, financiado con dinero público, asuma lo que le corresponde, y se responsabilice de su peso demográfico y territorial. Sin la enseñanza privada concertada, hoy por hoy, no se pueden producir avances significativos en las areas urbanas.
- Un mayor equilibrio territorial: la diferència en la extensió de los programas de enseñanza en valenciano entre Castelló y Alacant exige una planificació de objetivos que superen la voluntariedad.
- Garantizar que en los territorios de predominio lingüístico castellano todo el estudiantado curse la asignatura de valenciano sin más excepciones que las que se aplican para eximir de castellano, y prever una tendencia ascendente de asignaturas en valenciano a medida que se avanza con la edad y los cursos.
- Atender la demanda de enseñanza en valenciano donde se produzca, sobre todo en los tramos iniciales de infantil, pero también en ESO, bachillerato, ciclos formativos o universidad.
- Iniciar una planificación para la catalogación de los puestos de trabajo pendientes: los de las escuelas oficiales de idiomas y los de las enseñanzas artísticas (conservatorios elementales, profesionales y superiores de música y danza, escuelas de arte y superiores de diseño y cerámica, y escuela superior de arte dramático).
- Diseñar un sistema adecuado para el seguimiento y la evaluación de los programas.

**4. Enseñanza en valenciano
(y en otras lenguas)
en las universidades
públicas valencianas**

**Un contexto muy desigual
y heterogéneo**

Para entender bien los resultados de la enseñanza en valenciano, y también en otras lenguas, en las universidades públicas valencianas, conviene tomar como punto de partida el marco en el que se produce y subrayar un rasgo fundamental del mundo universitario valenciano: su profunda heterogeneidad. Unos pocos datos permitirán mostrar el alcance de esa heterogeneidad. Por una parte, destaca la gran diferencia de estudiantes entre unas universidades y otras. Las universidades de medida menor, Jaume I de Castelló de la Plana y Miguel Hernández de Elx, tienen alrededor de 14.000 estudiantes, mientras que la más grande, la de València, tiene alrededor de 60.000. En cuanto al tiempo que hace que imparten sus enseñanzas, todas, a excepción de la de València, son creaciones del siglo XX, y algunas como Miguel Hernández, no llega a los veinte años de existencia (1997). Jaume I es de 1991, la de Alacant de 1979 y la Politécnica de València de 1968. La de València, sobrepasa los cinco siglos.

Otros datos a tener en cuenta son también el diferente número de personal docente e investigador (PDI), de personal de administración y servicios (PAS), los diversos campus que cada universidad tiene o las diferentes titulaciones que imparten, por poner sólo algunos ejemplos.

Por tanto, a pesar de que tengan muchos elementos en común, tienen un funcionamiento y unas dinámicas muy diferentes. Y esto que afecta, evidentemente, al funcionamiento lingüístico de cada universidad. Además, también es trascendente el territorio donde está radicada cada universidad.

Tampoco debemos perder de vista el contexto sociopolítico de los años que analizamos en este artículo, años marcados no sólo por la carencia de promoción de la lengua propia por parte de los poderes públicos, sino más bien por todo lo contrario: una contraplanificación lingüística orquestada contra la lengua propia, ejecutada por los diferentes gobiernos del PP de la Generalitat Valenciana y del Estado, y también de los diferentes ayuntamientos y diputaciones.

Cómo también ha sido muy importante para el desarrollo de políticas lingüísticas adecuadas la carencia de una financiación digna para las universidades públicas, que se debe básicamente a dos hechos: por un lado, el traslado al sector público de la crisis sufrida por el sector financiero privado a lo largo de estos últimos años; y de la otra, la desviación desde hace más de veinte años de gran parte del presupuesto destinado a la enseñanza superior en las universidades privadas o a proyectos fallidos como la Valencian International University (VIU).

Datos globales

Así pues, y como podremos comprobar a continuación, la situación de la enseñanza en valenciano en las cinco universidades públicas es muy distinta según que se trate de una universidad o de otra.

Ver Gráficos en las pp. 24 y 25

Para obtener una visión global, hemos tomado como base los cinco últimos cursos de todas las universidades (del 2011-12 al 2015-16) y hemos detallado el porcentaje de la enseñanza en cuatro apartados diferentes: en valenciano; en castellano; en inglés; y en otras lenguas. En estos apartados hemos excluido, en todos los casos, las materias de las áreas lingüísticas, dado que estas se tienen que impartir, lógicamente, en la lengua correspondiente.

Análisis de los datos

Como dato global general podemos destacar que la enseñanza de las universidades se hace mayoritariamente en castellano, a pesar de que en la media de los cinco cursos evaluados el porcentaje baja en casi 4 puntos porcentuales desde el primer curso analizado hasta el último (del 84,86% al 81,10%). La media de la enseñanza en valenciano se encuentra en el último curso en el 13,65%, con un aumento de poco más de un punto porcentual desde el curso 2011-12 (12,32%).

En cuanto a la enseñanza en valenciano, la parte más positiva de estos datos globales la tenemos en la Universitat de València en el último curso (2015-16), donde la docencia en valenciano llega al 34,30%; y la más negativa, la Universidad Miguel Hernández que no ha impartido ni una sola asignatura en valenciano en los últimos cinco cursos.

Así mismo, hay que resaltar que los datos de docencia en valenciano se mantienen muy estables en cada universidad, excepción hecha de la Universitat de València, donde el porcentaje de los dos últimos cursos (2014-15 y 2015-16) crece de una manera significativa. Así, tenemos que la UMH no tiene ninguna asignatura de docencia en valenciano; que la UPV se mueve en porcentajes entre el 4 y el 6,5%; la UA, alrededor del 7 y 7,5%; la UJI, entre el 20 y el 21%; y que la UV ha pasado del 29,3% al 34,3%.

Y, al contrario, la enseñanza es prácticamente monolingüe en castellano en la UMH (siempre en porcentajes superiores al 99%); en la UPV se mueve entre el 87,5 y el 93,5%; en la UA, entre el 86,5 y el 89,5%; en la UJI, entre el 74 y el 76,5%; y en la UV pasa del 64% al 57%.

Un hecho que hay que destacar es el aumento continuo de la docencia en inglés, con una media de las universidades que ha pasado del 2,30% al 4,90% y que en el curso 2015-2016 en todas las universidades, excepción hecha de la UMH, llega a más del 5,5%.

Finalmente, hay que decir que la docencia en otras lenguas es bien poco significativa, con una media en el último curso del 0,5%. Destacamos, sin embargo, que en este apartado no disponemos de los datos de dos universidades (UJI y UPV) y que la UMH no ofrece ninguna asignatura en ninguna lengua extranjera diferente del inglés.

Conclusiones

El resultado del análisis de los datos ofrece un estancamiento generalizado de la enseñanza en valenciano, a excepción de la Universitat de València, donde los dos últimos cursos sí que se produce un aumento significativo de 3,3 puntos porcentuales en el curso 2014-15 respecto al anterior y de un 1,7% en el 2015-16. Es decir, un incremento de 5 puntos porcentuales en dos cursos.

Si observamos cómo adjudica la docencia en una lengua o en otra, hay que decir, a grandes rasgos, que en la UJI la lengua la elige el profesor; por el contrario, en la UV (hasta el curso 2012-13) y también, con matices, en la UPV y la UA, se aplica la política de "grupos" por lengua.

Este último hecho se apuntaba en las conclusiones del estudio *Els usos lingüístics en les universitats públiques valencianes*, dirigido por los profesores Artur Aparici y Rafael Castelló y publicado por la Acadèmia Valenciana de la Llengua el 2011. Se afirmaba, también, que si se quería avanzar se necesitaba un cambio en las políticas lingüísticas universitarias vigentes y proponían que "cualquier política lingüística normalizadora del valenciano, en cuanto que lengua actualmente minorizada, necesita formularse en términos de política de igualdad porque pueda ser efectiva". Y lo detallaban de la manera siguiente: "Una política de igualdad de las dos lenguas tendría como objetivo conseguir en los próximos 25 años una universidad valenciana bilingüe, es decir, una universidad donde el 50% de la docencia se haga en valenciano [...]. Hay que hacer notar que no hablamos de duplicar la docencia haciendo dos líneas íntegras, una en valenciano y la otra en castellano, sino, al contrario, apuntamos a una distribución docente en que el valenciano esté aleatoriamente distribuido en la mitad de las asignaturas que el alumnado tendrá que cursar sin reparar en la lengua en que se imparten".

Y esto es el que hizo la Universitat de València. Basándose en este estudio, el Consejo de Gobierno de la UV aprobó, el 26 de junio de 2012, el Plan de Incremento de la Docencia en Valenciano que establece que cada año se fijarán "los porcentajes mínimos de docencia en valenciano para las titulaciones de grado, licenciatura, diplomatura e ingenierías, con un incremento anual que permita lograr el objetivo mínimo de un 35% en 5 años y la distribución equitativa de la oferta docente impartida en las dos lenguas oficiales, en un plazo máximo de 10 años desde la aprobación de este plan."

Además, este plan establece también que a partir de junio de 2015 todas las convocatorias de plazas de profesorado tienen que incluir como requisito el nivel C1 de conocimiento del valenciano. Y, cómo hemos visto, estas medidas han dado su fruto.

Así pues, tras el análisis de los datos y también de las experiencias mencionadas, lanzamos cinco propuestas para lograr la igualdad lingüística en las universidades valencianas:

1. Hay que hacer un cambio sustancial en las políticas lingüísticas actuales de las universidades y plantear, tal como apuntaba el estudio dirigido por los profesores Aparici y Castelló, una verdadera política de igualdad lingüística. El modelo de la elección lingüística del profesorado (UJI) o bien del estudiantado (UV, UPV y UA) conduce, como ha quedado patente, al estancamiento de la oferta de la docencia en valenciano. Por el contrario, la propuesta de igualdad lingüística, es decir, la idea de que todo el mundo que estudie en una universidad valenciana tenga docencia en valenciano, en castellano y, al menos, en una lengua de comunicación internacional, es la única manera que se puede aumentar, cada año, la docencia en valenciano, como queda demostrado indiscutiblemente el caso de la UV.

Por esto, sería necesario que las universidades aprobaran una reglamentación similar a la que se ha hecho a la UV, teniendo en cuenta que los puntos de partida son muy diferentes, especialmente en aquellas universidades donde la enseñanza en valenciano es inexistente (UMH) o baja (UPV y UA). Mucho más fácil es el caso de la UJI, tanto por los porcentajes de docencia actuales como también por el territorio donde se encuentra ubicada.

2. Además del esfuerzo de las universidades, la Generalitat Valenciana también tiene que hacer un cambio radical en su política lingüística. Tiene que poner en marcha una normativa que haga obligatoria la existencia de unos mínimos de docencia en valenciano (y en lenguas de comunicación internacional) y vincular su cumplimiento tanto a la financiación como a la aprobación de algunos proyectos de las universidades.

3. Además, la Generalitat Valenciana tiene que generalizar la exigencia del conocimiento del valenciano para acceder a la función pública universitaria, tanto de PDI como de PAS.

4. Es fundamental también un cambio en la política lingüística que se aplica en las enseñanzas de infantil, primaria, secundaria, bachillerato y ciclos formativos, donde la base de la enseñanza se tiene que hacer en valenciano porque, al fin y al cabo, los estudiantes que llegan a las universidades, si previamente han adquirido un conocimiento suficiente de valenciano, podrán cursar cualquier titulación en la universidad sin el más mínimo problema.

5. Finalmente, hace falta un impulso decidido al aumento de la enseñanza en una lengua de comunicación internacional. A estas alturas el porcentaje todavía es muy bajo, a pesar de que ciertamente en los últimos cursos se está experimentando un aumento continuado.

Report on education in the Valencian language

STEPV, 2016

1. Introduction

In 2011, STEPV published its report *From hindering to involution* on the state of the Valencian language in the education system. The report concluded that, despite all the years that had passed since the enactment of the Law on the Use and Teaching of Valencian (LUEV) and despite society's increasing demand for the language, progress towards normalisation of Valencian was desperately slow.

The report also highlighted the imbalances in the way the law was applied depending on the geographical area, the type of institution (public or private), and the difficult transition between the stages of education. Southern regions of the Valencian Country, private institutions, and the later stages of education (compulsory secondary education, or ESO; sixth form education, or batxillerat; and vocational training) were veritable black holes that prevented continuity in the application of the law.

In 2016, STEPV has decided to bring those conclusions up to date but we have no good news to offer. In 2011, 29% of pupils received their education in Valencian. Five years later, this figure has reached just 30%. At the current rate of an average increase of 0,25% every year, we will reach the modest objective of 50% by 2094.

The policy of creating obstacles, implemented by the PP (Spanish Popular Party) in its last few years of government, was successful in diminishing the use of Valencian in the field of education. Examples of partisan governmental actions against the language of the Valencian people are: the decree on plurilingualism, which deactivated educational and immersion programmes taught in Valencian that had enjoyed a certain degree of success; the closure of existing Valencian units and the non-authorisation of new ones; the total lack of interest in making progress in vocational training and sixth form; the support given to the private sector, which is totally uncommitted to the language; the cutbacks in financial support for language normalisation; and the reduction in the number of language advisors.

The new, progressive Valencian government installed after the 2015 election, which has committed to re-energising the social vitality of the language, is a window of opportunity that must not be allowed to pass by. This Valencian government, which enjoys a wide range of support from the social organisations involved, must act resolutely in order to generate a dynamic that will lead to the recovery of the Valencian language.

Five years ago, our trade union emphasised the decisive nature of the moment for the future of the language in the field of education. Now the future of the language in the Valencian Community is at stake in every field: in the regions that have been abandoned to their fate, in private education and private enterprise (both of which decline to assume their social responsibility in these issues), and in the fields of language, science, knowledge and employability.

The LUEV has been an inadequate instrument for the normalisation of Valencian. In some cases it has made it impossible for almost three generations of Valencians to learn the Valencian language as they pass through the education system. What we stated in 2011: "it would be difficult to find anyone who has received their entire education in the Valencian language from three years of age to the end of their vocational training or university degree", remains painfully true. We can wait no longer. Now is not the time for harbouring doubts or hesitation that would slow us down. Normalisation, like riding a bicycle, means moving constantly forward. As we know, the alternative would entail falling off it.

2. Objectives

The aims of this report are:

- To unify officially produced and/or published data from various organisations and institutions to obtain a rigorous, complete view of the extent to which the LUEV has been implemented in the education system at the non-university-level.
- To denounce the lack of transparency with which the Valencian government has handled this matter. In the last 34 years, no report, evaluation or full, rigorous assessment has been conducted by the Education Department on the state of Valencian in education. At the same time, frivolous changes to the legislation and organisation of the education system have been implemented (the 2012 Decree on Plurilingualism, for example) but no data or analyses have been shared with the education community.
- To analyse the data and evaluate the objective reality of the system so that we can detect deficiencies or deviations and draw conclusions that will help us to understand the situation and move forward in the right direction.
- To propose measures and actions that will help us to make progress towards meeting the objectives that are established by law. To try to reconstruct the education system and redress the current situation of inequality and imbalance.

3. Education in Valencian: the state of affairs

See Chart 1, p. 4

Since the enactment of the LUEV, the Valencian education system has been characterised by the existence of several bilingual education programmes: the Programa d'Incorporació Progressiva (Progressive Incorporation Programme, or PIP), the Programa d'Immersion Lingüística (Linguistic Immersion Programme, or PIL) and the Programa d'Ensenyament en Valencià (Teaching in Valencian Programme, or PEV). The core language of the PIP is Spanish. However, in primary education it includes the knowledge area Natural, Social and Cultural Environment and in compulsory secondary education it includes two non-language knowledge areas that are taught in Valencian. The PIL uses Valencian as the vehicular language in most non-language knowledge areas. The PEV uses Valencian as the basic language of instruction. However, pupils in the predominantly Spanish-speaking areas can request exemption from studying Valencian as a subject. Also, the application of bilingual education programmes depends on the previously declared will of families and the organisational capacity of schools.

Since 1998 there have also been attempts (e.g. the Programa d'Educació Bilingüe Enriquit (Enriched Bilingual Education Programme, or PEBE) to introduce a foreign language as a vehicular language in the first few years of primary education.

In 2012 the PP government in València published Decree 127/2012, which regulates plurilingualism in non-university education. This decree established two new programmes to replace the previous ones: the Programa Plurilingüe d'Ensenyament en Valencià (Plurilingual Programme for Education in Valencian, or PPEV), the core instructional language for which is Valencian; and the Programa Plurilingüe d'Ensenyament en Castellà (Plurilingual Programme for Education in Spanish, or PPEC), the core instructional language for which is Spanish. Both of these language programmes are characterised by the teaching of curricular content in Valencian, Spanish and English, though other foreign languages may also be included.

We should state at this stage that the implementation of these new programmes at primary level has had no positive repercussion on the state of education in Valencian (*see Table 1.1 p. 5*).

The Decree on Plurilingualism is an attack on the Valencian language. Linguistic immersion – the possibility that pupils may receive their whole education in Valencian – disappears because both new programmes require certain knowledge areas, subjects and modules to be taught in Valencian and Spanish, irrespective of the core language of the plurilingual programme so that, in addition to the language areas and subjects, at least one more area

or subject is taught in the language that is not the core language of the programme. With the excuse that teaching in a foreign language was being introduced, this has provoked a backward step for education in Valencian. Moreover, the government has created a false dilemma by provoking senseless conflicts between English and Valencian and between Spanish and Valencian. Education in Valencian, the language of the Valencian Community, has been hampered and cut back.

3.1. The triple fragmentation of the education system in the Valencian Country

See Table 1, p. 6

In 2016 we can only repeat what we said in 2011: "An analysis of the implementation of the LUEV covering the entire educational system shows the remarkably slow law enforcement and the slight growth of the amount of students who receive their education in Valencian. Likewise, it is evident that the policies implemented by the regional government since 1995 have consolidated strong imbalances between the different educational stages, between public and private institutions, and between areas. In short: the more to the south, the less Valencian; the older the students are the less Valencian; the more semi-private education (funded with public money), the less Valencian. At present we can come to the conclusion that our educational system is a fragmented one which, therefore, does not meet the purpose of leveling inequalities".

- Pupils enrolled on teaching programmes in Valencian (the PEV, PIL or either of the new PPEV) represent 30.3% of all pupils, compared with 29% in 2011. Pupils enrolled on the PIP or the PPEC represent 69.7% of all pupils, compared with 71% in 2011 (57.3% in predominantly Valencian-speaking areas and 12.4% in predominantly Spanish-speaking areas where Valencian is taught only as a language subject.
- 3 out of 10 pupils receive their education in programmes in Valencian.
- Almost 6 out of 10 pupils receive their education in programmes that include some subject in Valencian.
- Just over one pupil in ten studies Valencian as a subject.

Not only does the government not ensure the continuity of teaching programmes in Valencian between the various stages of education but it also ensures their disappearance the further the pupils advance in their schooling (see Table 1 on page 6)

Fragmentation between stages of education

Enrolled on education programmes in Valencian are 36.3% of infant school pupils, 37.1% of primary school pupils, and 32.4% of compulsory secondary school pupils. 18.3% of students enrolled at the sixth form level are fortunate enough to be able to continue their education in Valencian, but only 1.6% of students enrolled in vocational training courses are. 17.8% of children with special needs and 5.5% of students enrolled on PQPI (Initial Vocational Qualification Programmes) are taught in Valencian. No student is enrolled on distance-learning courses in Valencian.

See Table 1.1, p. 7

One positive note in this evolution, however, is that the number of pupils whose studies in Valencian are limited to Valencian language classes has dropped by 4.4% in the last five years.

See Chart 2, p. 7

As we can see, the proportion of pupils in compulsory education who can receive their education in Valencian is over 3 out of 10 but this falls to just 1 out of 10 in non-compulsory secondary education and disappears completely in vocational training. The outlook could not be more disappointing: the older the student, the fewer opportunities they have to conduct their studies in Valencian.

The city of València

See Tables 2, 3, 4, p. 8

València, the capital city of the Valencian Country with a population of 786,189 according to the 2015 census, makes up almost 20% of residents in predominantly Valencian-speaking areas and is also the area with the most schoolchildren. Any statistical analysis of the city, which sets the trends and steers the social dynamics for the rest of the Country, is therefore symptomatic of the state of affairs in general. Despite a slight improvement on the figures for 2011, what we observe from that analysis is extremely perturbing: the figure for València is 15% lower (compared to 21% five years ago) than the average for the education system as a

whole (30.3%).

- 1.4 out of 10 children who start school at 3 years of age are taught in Valencian. This figure rises to 2 out of 10 in secondary school education but drops to 1 out of 10 in sixth form education. Students who choose a vocational education programme are forced to abandon their education in Valencian.
- In València the number of pupils receiving their education in Valencian is 15% lower than in the rest of the Valencian Country. This figure is an improvement on that recorded in 2011, which was 21%. However, at all phases of education the percentage of pupils or students receiving their education in Valencian is only 9.8%, or 17,250 children out of a total of 131,821.

Fragmentation between the public and private sectors

The public-private system for education in Valencian is fully consolidated. Only 6.5% (6.3% in 2011) of students who receive their education in Valencian attend schools in the private system as opposed to 93.4% (93% in 2011) who attend schools in the public system, i.e. less than 1 out of 10 children in the private system receive their education in Valencian.

See Table 5 and Chart 3, p. 9

It is a fact that public expenditure for teaching programmes taken at institutions in the private sector, via the system of state-sanctioned private education, has increased considerably. According to the Spanish Statistical Office (INE), between 2000 and 2003, this expenditure increased steadily by as much as 161% in the Valencian Country.

With the declared intention of the PP's education department to "strike a balance" between public and private education, finance for state-sanctioned private education has increased significantly more than that for public education.

On the other hand, the percentage of pupils receiving their education in Valencian throughout the non-university education system is increasing in the public system and decreasing in the private one. In 1998, 7.9% of pupils in the state-sanctioned private sector received their education in Valencian; in 2014, the figure remained at just 6.5%.*

*The Spanish Ministry of Education, Culture and Sport publishes its reports *Las cifras de la educación en España* (Figures for education in Spain) with a two-year delay.

We should bear in mind that out of every 10 pupils in the education system of the Valencian Country as a whole, less than 7 attend schools in the public sector and more than 3 attend schools in the private sector. This means that a large number of students are practically left out of education programmes taught in Valencian. The percentage of students enrolled in the state-sanctioned private sector in the academic year 2014–2015 was roughly 33% (out of a total number of 857,411 pupils). This means that the state-sanctioned private sector, which receives public expenditure to provide schooling for 283,689 pupils, abandons one of the responsibilities with which it is entrusted by the legal framework of the education system, i.e. to promote the use of Valencian as language of instruction.

Out of 10 pupils enrolled in the state-sanctioned private sector, only 0.5 pupils are taught in Valencian, 7.5 pupils are taught in Spanish, and 2 pupils, resident in predominantly Spanish-speaking areas, study Valencian only as a language subject (though no data on the monitoring and social control to which the private system is committed as a receiver of public funds are made available). Moreover, the number of pupils in the private system who receive their education in Valencian has fallen by 50% (in 1998 almost one pupil out of 10 was taught in Valencian). We may conclude that the commitment to Valencian of the state-sanctioned private sector decreases as its public funding increases.

Fragmentation between territories

The population of the Valencian Country is mainly concentrated in the provinces of València and Alacant, while the province of Castelló is much less populated. According to figures for the academic year 2015-16, the distribution of pupils for the education system as a whole is as follows:

See Tables 6, 7, p. 9

Out of every 10 pupils, 5 are located in the province of València, almost 4 are located in the province of Alacant and only 1 is located in the province of Castelló.

For every 5 pupils attending schools in the province of València, only 2 (or just over 38,88%) receive their education in Valencian. In the province of Alacant, only 0.5 of the 4 pupils attending schools there do so (less than 10%). The highest percentage of pupils receiving their education in Valencian (70%) is observed in the province of Castelló, but this has a minimum impact on the global figures.

The number of pupils attending schools in the province of Castelló is just 81,468, while the figures for the provinces of València and Alacant are 350,946 and 231,923, respectively. While the 57,388 boys and girls in the province of Castelló who study in Valencian this year represent a high percentage for that province, they are just a small number compared to the figure of 664,337 for the territory as a whole.

3.2. Growth in pupils receiving their education in Valencian

See Tables 8, and 9, and Chart 4, p. 11

While the number of pupils being taught in Valencian is increasing, growth is slow. In 20 years, the figure has increased by just 28%. According to the figures published by the Valencian Department of Education, in the academic year 2010-11, the percentage of pupils being taught in Valencian was 29% and in academic year 2015-16, the figure is 38%.

3.3. The classification of positions in education institutions

Positions in education are classified in Valencian. Teachers are obliged to possess sufficient language knowledge in both Valencian and Spanish to ensure the correct fulfilment of the requirements and regulations of the LUEV and the objectives of the education system as far as pupils' knowledge of the two official languages on equal terms is concerned.

In 1997, all jobs in infant and primary public (state) schools were classified as bilingual when the primary school teaching corps was assigned to the new positions resulting from application of the new law governing the education system (LOGSE).

The secondary teaching staff agreement of 1999, signed by all trade unions in the education sector, resolved to classify positions in the secondary level of education, though this was not completed until the publication of Order 90/2013.

Since 2002, every teacher who has entered the education system by means of a public competitive examination has been required to have linguistic competence in Valencian. Decree 62/2002 established that accreditation of linguistic competence in both official languages would be required in order to provide or acquire teaching positions in the non-university public education system. Since then, candidates for public service entrance examinations for the teaching profession need to accredit "sufficient knowledge" of both languages.

The classification of secondary teaching positions should ensure the continuity of education in Valencian for thousands of primary school pupils entering secondary education. In the last few years, over 90,000 pupils have been able to do so.

Order 90/2013 classified in Valencian every position: in the primary, secondary and vocational training public education systems; of education inspectors and inspectors serving the education administration; and in public services or units that provide support to schools and the education system.

However, although every position considered in the Order has been classified since 9th November 2013, this measure will not have any real effect until 1st September 2017.

The latest data on teaching staff show that most teachers (whether in full-time positions or on supply) possess the linguistic competence they need to satisfy the requirements of the public education system in Valencian. That said, the Valencian Department of Education should make an effort to enable teachers who still do not have the required qualifications in the Valencian language to obtain them.

Still to be classified are teaching positions in artistic institutions, e.g. elementary conservatories of music, professional and higher conservatories of music and dance, art schools, schools of design and ceramics, and higher schools of dramatic art. It is not possible, therefore, for students who wish to study artistic subjects to continue their education in Valencian. The Valencian government should guarantee education in Valencian for all students in all subjects.

3.4. The education in Valencian in towns of over 35,000 inhabitants

The population of towns in the Valencian Country with over 35,000 inhabitants represents 44.9% [2,239,215] of the total population of just under 5 million inhabitants (4,980,689 according to the 2015 census). The demographic weight of these towns is both an indication and a symptom of the difficulties faced by the language in establishing itself as a normal channel of knowledge and communication. Moreover, population centres exert a gravitational effect in terms of dynamics and social strategies on the whole of the territory to which they belong.

See Tables 10, 11 and p. 13-14

If we consider just the infant and sixth form stages of education, i.e. the entry and exit stages of non-university education, we can gain an idea of the language's evolution as it passes through the education system. Data show that of the 17 Valencian towns with over 35,000 inhabitants, only 6 have more pupils taught in Valencian than in Spanish in infant schools. Two of these are in the province of Castelló (Castelló and Vila-real), three are in the province of València (Alzira, Gandia and Mislata), and one is in the province of Alacant (Dénia). At the sixth form level, there are none. Only one town seems to be resisting this trend – Vila-real, where 46.1% of pupils at this stage of education are taught in Valencian, followed by Sagunt (30.4%).

In towns with over 35,000 inhabitants, the average percentage of pupils who study in Valencian at infant school is 40.4%. There are 10 towns below this average, five of which are in the province of València (the city of València, Paterna, Burjassot, Torrent and Ontinyent) and 5 of which are in the province of Alacant (the city of Alacant, Elx, Benidorm, Alcoi and Sant Vicent del Raspeig). At the sixth form level, where the overall percentage of pupils in the Valencian Country studying in Valencian is 14%, there are five towns below this average (Alcoi, the city of València, Elx, Torrent and Gandia) and 5 towns with no students studying in Valencian (Alacant, Paterna, Benidorm and Mislata).

Once again we observe the imbalance between public and private schools in terms of education in Valencian. While in the public sector every town provides education in Valencian, this is not true of the private sector. In the state-sanctioned private sector at the infant level, 9 of the 17 towns studied provide no education in Valencian. Six of these are in the province of València (Sagunt, Paterna, Mislata, Alzira, Burjassot and Ontinyent) and three are in the province of Alacant (Elx, Benidorm and Sant Vicent del Raspeig). It is notable that in Dénia, Gandia and, to a lesser extent, Vila-real, the private sector maintains a level of education in Valencian at the infant level that is comparable to that of the public sector and that is sometimes even higher than in such emblematic towns as the city of València itself.

At the secondary level, no state-sanctioned private school provides education in Valencian in the towns studied. Not one of them. In a context in which this sector asserts its values in comparison with the public sector, this observation seems indicative of that sector's level of commitment to a society that supports and finances it.

The percentage of pupils enrolled at public institutions in the towns studied is 48.4% at the infant level and 11.3% at the sixth form level. In the state-sanctioned private sector, on the other hand, these figures drop to 6.6% and 0%, respectively.

Also observed is an increase from 2011 in the number of pupils receiving their education in Valencian at the infant level, which indicates that the social demand for education in Valencian is increasing. This demand is thwarted, however, the further the pupils advance through the education system, the further south we look, and the more we move away from the public sector towards the private sector.

In terms of territory, our analysis of the main cities shows that in Alacant, for example, there is growth but also neglect. The two most important cities in the Valencian Country after the city of València – Alacant and Elx – are located in the south of the Country. In those towns the provision of studies in Valencian is facing a desperate situation.

As we can see, therefore, the triple imbalance – between the public and the private sector, between territories, and between stages of education – remains intact.

The constants of analysis can therefore be summarised as follows:

- There is no grand plan to increase the numbers. Every city has its own percentage. There is no parallelism between the social use of Valencian and the provision of education in the language (e.g. in Alcoi, Ontinyent, Alzira and Dénia).
- In the latter stages of education, students taking their education in the Valencian language are lost. This is drastically true at the sixth form level.
- Except in exceptional cases, the private sector does not assume the responsibility it has been given, especially in the big cities.

The towns and cities of Alacant

See Charts p. 16-17

Five of the towns and cities with populations of over 35,000 inhabitants are located in the province of Alacant. These include the cities with the second and third largest populations in the Valencian Country – Alacant and Elx. All five are located in Valencian-speaking areas and, as in almost all of these areas, education in Valencian, with just a token presence at the infant and primary stages of education, is in a desperate situation. At this rate, we are going nowhere and at the sixth form stage, Valencian will become extinct as a language of instruction.

For opposing reasons we need to highlight the situation in towns like Alcoi and Dénia. Alcoi is one of the more emblematic regions of the Valencian Country when it comes to defending the language but suffers a high rate of “de-Valencianisation” at all stages of education, reaching a figure of just 13.2% of pupils at the sixth form stage who receive their instruction in Valencian. Dénia, which is one of the exceptions to the imbalance between the public and private sectors, maintains a fairly decent level of education in Valencian at the compulsory stages of education but does not escape the rout at the sixth form level, where only 20.3% of students receive instruction in Valencian.

The towns and cities of Castelló

See Charts p. 16-17

Castelló is the province of the Valencian Country with the highest degree of normality. Valencian is the majority language of instruction in cities of over 35,000 inhabitants (Vila-real and Castelló), at least up until the end of compulsory education. However, as in the rest of the Valencian Country, at the sixth form level Spanish once again becomes the prevailing language. While in Vila-real a certain equilibrium is maintained between the two languages, Castelló follows the same path as the other provincial capitals with just a token presence of Valencian as the language of instruction at the sixth form level.

The towns and cities of València

See Charts p. 18-19

The province of València exemplifies like no other the paradoxes highlighted by the absence of a system and the lack of planning regarding the extent of the use of Valencian in education since the implementation of the LUEV almost 35 years ago. In València, the capital of the Valencian Country, we observe a similar extent and trend with regard to the progressive abandonment of the language as in the towns and cities in the south of the Country. The towns of Alzira and Sagunt have excellent levels of instruction in Valencian but Mislata and Gandia, on the other hand, suffer a radical and incomprehensible decline as pupils end their compulsory secondary education and enter sixth form. It appears that the fate of Valencian as a language of instruction in the various territories of the Valencian Country depends largely

on the level of commitment and determination of parents, pupils and teachers. In the best of cases, the impetus provided by this commitment and determination reaches as far as the secondary stage of education but again loses much of its strength when it reaches the sixth form stage.

The situation in València (the capital of the Valencian Country and the mirror in which all the territories in the Country are viewed) is especially lamentable. Here, the ample supply of state-sanctioned private education, which is hardly committed to the language of the Valencian people, is not just a minor factor in this. One manifestation of the narrow range of possibilities for studying in Valencian can be found in the historic city centre, where only one public school provides just one track in the language.

4. Assessment of the situation faced by education in Valencian

In the last few years, instruction in Valencian has continued to increase, albeit slowly. In 2011, 29% of students received their education in Valencian. Five years later, only 38% do. We believe this is due to the weak commitment of the Spanish Popular Party government to extend teaching in Valencian in the education system.

The government has stubbornly refused to be more transparent with results and the application of the law. Without data, evaluation, consensus, planning or a schedule, the previous administration created a false dilemma and seemed interested in starting senseless conflicts between English and Valencian and between Spanish and Valencian.

There has been no continuity or foresight. With no short- or long-term objective that is known and shared by the education community and without the planning needed to meet it, we have reached where we are now thanks to the commitment, goodwill and efforts of institutions, families and teachers. This is also true of the predominantly Spanish-speaking regions.

The increase, which has been slow and imbalanced, runs the risk of stagnating, or even regressing. The number of pupils taught in Valencian is increasing, albeit very slowly: by just 28% (from 10.2% to 38.4%) in the last 20 years.

The hopes and commitment of so many people – teachers, students, advisors, technicians, town councils, civic associations, trade unions, political parties – and all the effort invested in enabling a significant step forward in the learning and use of Valencian will enter a phase of regression.

We need an effective plurilingual model that guarantees the dominance on equal terms of the two official languages and the acquisition of a third language. At STEPV we will continue working for the normalisation of Valencian in the education system and in society in general. To achieve it, we believe it is necessary to make teaching programmes in Valencian more generally available and to have means of communication in our language.

In this Country, a modern society in which plurilingualism is a fact that adds, incorporates and creates employment and economic opportunities, the social and territorial structure must be founded on a language – our own language – while the family language of every citizen is respected. As is demonstrated by the increasing demand for instruction in Valencian, this is a feeling shared by our society.

We must urge the new government to commit to re-energising the social vitality of the Valencian language in order to redress the current situation. The future of the language is at stake in every field. The normalisation of the language must proceed. We can wait no longer.

5. STEPV proposals

Valencian, the natural and co-official language of the Valencian Country according to the Statute of Autonomy and the Law on the Use and Teaching of Valencian, receives neither the protection to which it is entitled by law nor the comprehensive and sustained institutional impetus to support its extension and use.

Those who governed with absolute majorities for so many years and who were in charge of upholding and enforcing the law not only failed to encourage the use of Valencian in education and other social spheres but also hampered and hindered its expansion. This led to demands for compliance with the law to be made from all quarters and enforced the commitment of teachers, parents, administrative and service staff, assemblies, school boards and school councils, etc. A part of Valencian society has had to demand on a daily basis that the government respect their rights and uphold the law.

We are faced with a situation in which the system of public education not only does not act as a guarantor of equal opportunity for pupils but allows pupils to be discriminated against on the basis of language and consolidates a fractured and disjointed system.

The Department of Education, which is more in favour of the monolingualism (Spanish) of the LUEV than bilingualism (Valencian and Spanish), has proclaimed itself to be a strong defender of plurilingualism and limited itself in practice to allowing the introduction of foreign languages (especially English but also Mandarin Chinese) into the education system. STEPV's main criticism of the plurilingual "model" introduced by the government is that the introduction of other languages into the education system has come at the expense of Valencian. The starting point for any plurilingual plan applied to our education system must be that pupils in the Valencian Country should first and foremost achieve the objective set by the LUEV: master the Valencian language on equal terms with Spanish. Our main proposals are:

- To make Valencian the core of the linguistic and academic curriculum and a language of integration and cohesion for the education community; to normalise the use of Valencian in administration and academia as well as in society in general and to extend this normal use of the language to the environment of each institution.
- To enable pupils and students to acquire a plurilinguistic competence that comprises: an equal and thorough mastery of both co-official languages; functional competence in both foreign languages; and an enriching contact with other languages and cultures that, though not part of the curriculum, are the languages and cultures of various sections of students attending the institution.
- To accelerate the rate of increase in teaching in Valencian. This requires a review of programmes throughout the entire system along the lines of the IVAQUE (Valencian institute for evaluation and quality in education) evaluations, i.e. that the objective of equality in linguistic competence between the two languages should be achieved via the PEV and PIL programmes; and that the success of the bilingual programmes is the best foundation for achieving plurilingualism.
- To consolidate and extend instruction in Valencian at the secondary, sixth form and vocational training stages. This requires the regulation of teaching staffs and the linguistic classification of positions. This was already made possible in 1999 by the teaching staff agreement, but that agreement has still not been implemented.
- To achieve territorial balance: the 44-point difference between Castelló and Alacant in the extent of teaching programmes in Valencian makes it essential to plan objectives that go beyond the voluntary.
- To achieve a balance between the public and private sectors. The private sector, financed with public money, must assume its obligations, including its demographic and territorial responsibilities. Without state-sanctioned private education, significant progress in urban areas could not be made at this stage.
- To meet the demand for education in Valencian wherever it arises, especially at the infant stage but also at the compulsory secondary education, sixth form, and vocational training stages, and at university.
- To initiate a specific plan of action for adult education, official music schools, art education and special education.

6. Education in Valencian (and other languages) at the Valencian public universities

A heterogeneous, highly unequal context

To better understand the situation surrounding education in Valencian and other languages at Valencian public universities, we need to take as our starting point the overall framework in which the Valencian university education system is set and to highlight the profound heterogeneity that is a fundamental feature of the system. Just a few data are needed to demonstrate this. Firstly, there is a huge difference in the numbers of students attending Valencian universities. The smaller universities, such as the Universitat Jaume I in Castelló de la Plana and the Universitat Miguel Hernández in Elx, have roughly 14,000 students while the Universitat de València (the largest university) has approximately 60,000 students. Secondly, there is an important difference in the age of Valencian universities: except for the Universitat de València, whose origins date back over five centuries, every other university was founded in the 20th century: the Politècnica de València in 1968, the Universitat d'Alacant in 1979, and the Universitat Jaume I in 1991, while the Universitat Miguel Hernández was not founded until 1997.

Other differences are observed in, for example, the numbers of teaching and research staff (PDI), the numbers of administration and services staff (PAS), the university campuses, and the range of qualifications offered at each university.

Although each university has numerous characteristics in common with the others, these differences mean that their dynamics and workings are quite different and this naturally affects how each university functions linguistically. Also important, of course, is the region in which each university operates.

We should also bear in mind the socio-political context of the years under analysis. In the period analysed in this article, not only have the public authorities failed to promote the natural language of the Valencian Country but they have done quite the opposite. Various governments of the Spanish state and the Generalitat Valenciana (the autonomous government of València), as well as various town halls and county councils in the Valencian Country, have orchestrated an anti-language policy against the Valencian language.

Another important factor behind the lack of suitable language policies is the dearth of adequate funding for public universities due basically to two reasons: firstly, the crisis in the private financial sector over the last few years has crossed over into the public sector; and secondly, much of the higher education budget over the last twenty years has been diverted to the private universities as well as to doomed projects such as the Valencian International University (VIU).

Overall data

See Charts p. 24-25

The amount of instruction in Valencian provided at the five public universities therefore depends on the University concerned. To provide an overall picture, below we express the amount of instruction offered in the various languages (Valencian, Spanish, English, and others) as a percentage of the total instruction at each university over the last five academic years (2011/12 to 2015/16). In all cases, these data exclude the figures for instruction in language subjects since this instruction would naturally be provided in the language concerned.

Data analysis

As we can see from these figures, instruction at the five public Valencian universities is provided mainly in Spanish, though the average for these five academic years fell by almost four percentage points (from 84.86% to 81.10%) between the first and last years analysed. The average figure for instruction in Valencian in the last academic year analysed was 13.65%, which represents a slight increase of just over one percentage point compared to the first academic year analysed (12.32%).

The most encouraging overall data for instruction in Valencian are found in the last academic year (2015-16) at the Universitat de València (34.30%). The least encouraging data, on the other hand, are found at the Universitat Miguel Hernández, where not a single course has been taught in Valencian in the last five years.

The data on instruction in Valencian remained stable at each university over the period studied, except at the Universitat de València, where the figures for the last two academic years (2014-15 and 2015-16) have increased significantly. Specifically, we find that: the UMH has no taught course in Valencian; the figures for the UPV range

from 4 to 6.5%; those for the UA range from around 7 to 7.5%; and those for the UJI range from 20 to 21%, while those for the UV have increased from 29.3 to 34.3%.

As we can deduce logically from these data, instruction is practically monolingual in Spanish at the UMH, where the figure for instruction in Spanish is always above 99%. At the other universities, this instruction ranges from 97.5 to 93.5% at the UPV, from 86.5 to 89.5% at the UA, from 74 to 76.5% at the UJI, and from 64 to 57% at the UV.

Also important to highlight is the continued increase in the amount of instruction provided in English. The average figure for the five universities increased from 2.30% to 4.90% over the period studied and in academic year 2015-16 (with the exception of the UMH) this figure stood at over 5.5%.

Finally, instruction given in other languages (with an average figure of 0.05% for academic year 2015-16) is not very significant. We should mention, however, that no figures are available for two universities (the UJI and the UPV) and that the UMH provides no courses with instruction in a foreign language other than English.

Conclusions

Our data analysis demonstrates that instruction in Valencian is suffering from a general stagnation. The exception to this trend is found at the Universitat de València, where the last two academic years analysed (2014-15 and 2015-16) have seen a significant increase of 3.3 percentage points and 1.7 percentage points, respectively, compared to the preceding years. This represents an increase of five percentage points in the last two academic years analysed.

At the UJI the lecturer is largely responsible for choosing the language of instruction, whereas at the UV (up until the academic year 2012-13) and at the UPV and UA (with one or two slight differences), a policy of "groups" by language is applied.

This situation was highlighted in the conclusions to *Els usos lingüístics a les universitats públiques valencianes* (a report on the language uses of the public universities in the Valencian Country), which was written by university lecturers Artur Aparici and Rafael Castelló and published in 2011 by the Acadèmia Valenciana de la Llengua (Valencian Academy of Language). The authors stated that any progress would require a change in existing university language policy and suggested that "to be effective, any language policy aimed at the normalisation of Valencian, which is currently a minority language, should be formulated as a policy of equality". And they continued, "A policy of equality for the two languages would aim to create a Valencian university after 25 years that is bilingual, i.e. a university where 50% of the instruction given is in Valencian [...]. We stress that we are not advocating a duplication of the teaching load with two whole tracks (one in Valencian and one in Spanish) but a distribution of the load whereby Valencian is assigned randomly to half of the subjects, which students should be able to take without worrying about which language the course is taught in".

This is precisely what the Universitat de València has achieved. On 26 June 2012, the UV University Senate passed its *Pla d'Increment de la Docència en València* (plan to increase instruction in Valencian) based on the above report. This plan established that each year "minimum percentages" would be set "for instruction in Valencian at the bachelor's degree, long-degree, short-degree and engineering degree levels and an annual increase would be set that should enable a figure of at least 35% to be reached within five years and an even distribution of instruction between the two official languages within 10 years of the approval of this plan".

The plan also established that, from June 2015 onwards, every call for the hiring of teaching staff should include a requirement that candidates must accredit a linguistic competence of level C1 (intermediate) in Valencian. As we have seen, these measures have borne fruit: we refer you to the article by Rafael Castelló in the present publication, which describes the measures that have been implemented.

Having analysed the data and the above experiences, we now list five proposals aimed at achieving linguistic equality at Valencian universities:

- As Aparici and Castelló proposed in their report, a substantial change must be made to current university language policies in favour of a real language policy of equality. As we have seen, the model by which university lecturers (e.g. UJI) or university students (e.g. UV, UPV and UA) choose the language of instruction leads to stagnation in the provision of instruction in Valencian. On the other hand, as the UV has demonstrated beyond doubt, the proposal for linguistic equality, i.e. the idea that everyone who studies at a Valencian university should be provided tuition in Valencian, Spanish and at least one international language of communication, is the only way to increase year on year the amount of teaching provided in Valencian.

To achieve this change, the universities need to introduce similar regulations to those passed by the UV while also bearing in mind that the starting points for each university are quite different, especially at the universities where instruction in Valencian is either non-existent (the UMH) or low (the UPV and the UA). Much easier is the situation at the UJI thanks both to current levels of teaching in Valencian and to the region in which the University is located.

- The Generalitat Valenciana (the autonomous government of València) must also radically change its language policy. It must implement a regulation to enforce a minimum amount of instruction in Valencian (as well as in international languages of communication) and link compliance with this regulation to funding and approval for university projects.
- The Generalitat Valenciana must also apply more generally the requirement that anyone wishing to enter service in the public university system as PDI (teaching and research staff) or PAS (administration and services staff) must be linguistically competent in the Valencian language.
- Language policy applied to infant, primary and secondary education and vocational training must also change. The basic levels of education must be taught in Valencian because if students on arriving at university have already gained sufficient knowledge of Valencian, they will have no difficulty studying courses leading to any qualification.
- A resolute determination is needed to increase the amount of instruction provided in an international language of communication. Although the last few academic years have seen a steady increase in this type of instruction, the percentage is still very low.

• **ALACANT:** Glorieta P. Vicente Mogica, 5-12. 03005.·Tel. 965985165 • **ALCOI:** Oliver, 1-5a. 03802. Tel. 966 54 06 02 • **ALZIRA:** Av. Luis Suñer, 28, 16. 46600.· Tel. 96 240 02 21 • **ELX:** Maximilià Thous, 121, bxs. 03201 Elx· Tel. 966 22 56 16 • **CASTELLÓ:** Marqués de Valverde, 8. 12003. Tel. 964 26 90 94 • **GANDIA:** Av. d'Alacant, 18, 1r. C.P. 46701 Telèfon - Fax: 96 295 07 54 . Tel. i Fax. 96 295 07 54 • **VALÈNCIA:** Juan de Mena, 18, bxs. 46008 València. Tel 963919147 • **XÀTIVA:** Portal del Lleó, 8, 2a. 46800. Tel. 96 228 30 67 • **UNIVERSITAT D'ALACANT:** Edifici Ciències Socials. Tel. 965 90 95 12 • **UNIVERSITAT JAUME I CASTELLÓ:** Ed. Rectorat. Campus Riu Sec. Tel. 964 72 88 12 • **UNIVERSITAT DE VALÈNCIA:** Blasco Ibàñez, 21. Tel. 96 398 30 18 • **UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE VALÈNCIA:** Camí de Vera, s/n. Tel. 96 387 70 46 • **UNIVERSITAT MIGUEL HERNÁNDEZ (ELX):** Maximilià Thous, 121, bxs. Tel. 966 22 56 16 • **UNIVERSITAT CARDENAL HERRERA - CEU:** Alfara del Patriarca. Tel. 96 387 70 46 • **UNIVERSITAT CATÒLICA SANT VICENT FERRER:** Godella. Tel. 96 387 70 46.